

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hátra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hátra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatosos petit sor egyszer 20 fillér.
minden követhetőnél 16 fillér.

Kynuzer sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, október 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérezik: Az arkánium.
A város közgyűlése.
A kínai háború.
Liberálisizmus.
Orvos, páciens és férj.
Várfogságra ítelt katonatiszt.
Fábián László Aradváros diszpolgára.
Aradi gavallérból cigánymuzsikus.
Gyilkosság két narancs miatt.
Tárcza: Nürnbergi kinzókamra. Irta: Jászai Rezső dr.
Regény-Csarnok: A kétlelkű ember. Irta: Groller Balduin.

Az arkánium.

Arad, október 16.

Aradváros köztörvényhatóságának mai közgyűlésén a jövő évi költségelirányzat tárgyalásának kapcsán szóba kerültek ismét a városi háztartás bajai és minthogy tudvalevőleg orvos van legtöbb a világon, itt is volt mindjárt egy-kettő kéznél, de ők csak a betegség szymptomájának, a községi adók magasságának konstatálásában értettek egyet, már a baj lényegére, még inkább az orvoslás módjára nézve homlokegyenest eltértek egymástól és nézetünk szerint az igazságtól is.

Barabás doktor azt állította, hogy tulajdonképpen nincsen baj, a házipénztárnak föltételezett sorvadásos baja csak hypochondria, a pótdókkal való tulságos adagolás nincsen indikálva és csak fölösleges vérbőséget okoz; vagyis, laikus nyelven

szólva, a községi pótdóknak magasabb perzentje van előirányozva és kivette, mint a mennyi a hiány fedezésére szükséges. Ennek szerinte az a következtetése, hogy több folyik be a szükségletnél és az adózó nép verejtékes fillérei cél és szükség nélkül halmozódnak össze s hevernek a város vasládájában.

Nem szokásunk bárkinek is hizelkedni vagy üres bókolással kedveskedni, de kénytetve érezzük magunkat feltétlen elismeréssel adóznunk Barabás Béla urnak, aki állandó és dicséretes érdeklődést tanusít a városi pénzügyi ügyei iránt, úgy, hogy a bajok orvoslására kiküldött bizottságok is őt vallják apjuknak, csupán azt kívánják, hogy a doktor ur egyszer elolvassná a városi zárszámadásokról a számvevőség által, Tedeschi számvizsgáló közbejöttével készített „*részletezett kimutatást*“, mely „ad uzum Delphini“ éppen a városi képviselők részére van összeállítva és kinyomtatva, hogy ezek abból fáradság nélkül, egy rátekintéssel világos és teljes képét nyerjék a városi háztartás állapotának és kezelésének. Ha Barabás Béla ezt a nyomtatott kimutatást, mely címére hivatalból minden évben megküldetik, egyszer, például az idén, megtekintette volna, akkor a mai felszólalásával homlokegyenest elentétben álló, következő dolgokat olvashatott volna ki belőle:

1. A bevételek nemesek hogy alacsonyra nincsenek kiszabva, hanem igen is *vérmesen* vannak előirányozva. Ugyanis

az 1899. évre 579.870 frt bevétel volt előirányozva és az előirányzat alapján tényleg csak 522.495 forint folyt be, tehát 57.375 frttal kevesebb az előirányzottnál. De még ha azt az összeget is számításba vesszük, melyek az előző év követeléseiből utólag 1899-ben folytak be, még akkor is 27676 frttal marad a tényleges bevétel az előirányzat alatt; ez utóbbi esetben tehát 5%-tel, az előbbiben teljes 10 perzenttel.

2. A kiadások végösszegénél ismét kitűnik, hogy a *rendes évi költségvetés igénylete* az előirányzatnál 12,802 frttal több, tehát a kiadásoknál is optimista volt az előirányzat, s a végeredmény nem megtakarítást, hanem tulkiadást mutat.

3. Ehhez képest tehát nagyon természetes, hogy a zárszámadás mérlege nem pénztári felesleget, hanem — miként ez ama kimutatás 29-ik lapján olvasható, — *6021 frt hiányt* tüntet föl, vagyis olyan terhet, melyet az 1900-iki háztartásnak kell az 1899. hátrahagyott deficizitjeképen kifizetni.

Igy áll ez a dolog, és nem úgy, a hogy a doktor ur vélelmezte. Pedig bár úgy volna, a hogy ő mondotta, mert tulajdonképpen úgy kellenék lennie. A zárszámadások végeredményeképpen állandóan 30.000-40.000 frt fölöslegnek kellene mutatkozni, mert csak így felelhetne meg a pénztár annak a követelménynek, hogy t. i. *kulans* legyen, s minden folyósított követelést *azonnal* pontosan fizethessen. Ezt

TÁRCZA.

Nürnbergi kinzókamra.

Irta: Jászai Rezső dr.

Közép-Frankban, a Pegnitz mellett fekszik Bajorország legnagyobb kereskedő városa: Nürnberg. Minden tekintetben a specialitások városa. Mézeskalácsait csak rövidáruai és játékszerei mulják fölül. Az építészet, a festészet s a fametszés remekeit még az oly híres germán nemzeti muzeum sem homályosítja el. A magyar Ajtósról elszámozott Dürer itt élte életének legszebb napjait. Vischer itt alkotta meg *remekét, sz.* Sebaldusnak bronz siremlékét. Behaim itt állította fel a világ legszebb kutját a Schöner Brunnen. Az a szoporkázó eszű varga, Hans Sachs itt kedélyeskedett sokat a Bratwurstglockleinban csizmafoltózás vagy drámaírásban kifáradva. Itt készítette meg tojásalakban az első zsebórát Hele Péter, világhírt szerekre a müncheni tojásnak. Itt találta föl Hursdörfer a híres nürnbergi tölcsért, azt a tanmódszert, mely megkíméli a tanulót minden fáradságtól s megfosztja minden önállóságától. Ez a város egy darab modernizált közép kor. Erőssége a Hohenzollernnek ősi fészke, egy darab a legsötétebb középkorból. Itt a bajor kedélyesség barátságosan tekint az idegenre; játsszi, gyermekes örömmel mutogat meg mindent, mi nevezetes és szép; nevetve, tréfálózva beszél régi és új dolgairól s nem gögőz, nem

pöffeszkedő, mint az északi német, aki — mint Heine csipkedi — elnyelte azt a botot, melylyel a francziák verték. Ez van a gyomrában, ezért hordja oly fennen fejét. Egyébként a bajor kedélyességnek is van oly erősítő szere, mely másfelé sem veszi el hatását, az ital. Az az ötmillió nyolczszázezer főből álló lakosság éventi nyolczmillió akó sört fogyaszt. Pedig a gyermekeket, a nőket, a beteget, az öregeket bizonyos fokig nem szabad számba venni.

A népnek a modora durva, kiméletlen. Hite mély, pietistikus, babonás. Természete fecsegő, veszekedő, mit iszákossága növel. Családi élete azért boldog s szorgalma példászerű, mit kifejlett ipara bizonyít. Kedélyhangulata ábrándozó, könnyen hevülő és lelkesedő, sokszor rajongó. Németország ábrándozó poétáinak és utópista államférfiainak legnagyobb része délnémet.

Hazáját szereti, kész érte mindenre. Származására, történetére, hatalmi nagyságára büszke. Megbecsül mindent, mi régi történetével összefüggésben van. Elhelyezi muzeumaiban az olyan dolgokat is, melyek nem válnak nagy dicsőségére. Szolgálja, táplálja történelmét; föntartja művelődésének anyagát oly aprólékoságban, amire csak a pepecrelő német képes.

Középkori művelődésének megkapó emléke az ősi Zollern-fészke, a nürnbergi vár. Magas hegyen épült, melybe fáradt testtel, reszkető inakkal lép a szemlélő s amelyből fáradt

lélekkel, tépelődő gondolatokkal jut ki, mert amit ott látott, meglepő, megrázó, izgató, borzasztó.

Itt van összegyűjtve Németország középkori és ujkori igazságszolgáltatásának minden emléke, minden eszköze. Itt van a nürnbergi kinzókamra.

Hogy a középkor igazságszolgáltatása durva vala és kegyetlen, tény. Mi sem voltunk galambok vagy bárányok. De hogy a bírói ítélezések a büntetéseknek csak ily nagy mennyiségű, ily rafinált, ily ördögi eszközeivel tudták szolgálni Juszticia istenasszonyt, az bámulatba ejtő.

A kisebb vétségek enyhébb büntetésben részesültek ugyan, de céljukat sohasem tévesztették. — Nevetségessé tenni a világ előtt a vétkest, hogy mindenki ujjal mutasson reá, mindenki kacagjon fölötte és okuljon maga is.

A civakodó Xantippékat kivezették a piacra s ott mindenkinek mulattatására egy üres pléhtálat kellett lassankint kikanalozniok csendben, szó nélkül. Ez volt az ugynevezett „nyakhegedű“. Huszonhárom példányban maradt meg. Azok, kik tulságosan cifrázkodtak, kenték-fenték magukat, ékszerektől alig látszott füük, nyakuk, kezük — büntetésből vas nyakravalót kaptak s azzal kellett végigsétálniok a piacon. A hűtlen asszonyra pedig nadrártartót akasztottak s ezt kellett hordaniok kitűzött időn belül. A büntetéseket pedig ki kellett állania mindenkinek, nem tehette meg

ma nem teheti, mert forgalmi fölőleg helyett állandóan függőben maradt tételekkel küzd, melyek egy-két év alatt — miként erre már volt példa — annyira szaporodhatnak, hogy egy legközelebbi előirányzatban a pénztár fizetőképessége czéljából a felszorodott deficitek fedezetéről kell külön gondoskodni.

Egy másik doktor már tisztában volt azzal, hogy a fedezetre a kivetett pótdó arányában szükség van, de úgy véli az adózó polgárság terheinek a könnyítését elérnie, hogy az adminisztráció egyszerűsítése és olcsóbbá tétele által megtakarításokat tesz majd lehetővé. Hát előre megmondhatni, hogy ez nem lesz kivihető, mert Aradváros adminisztrációjában sem fölőleges, sem túlfizetett munkaerő nincsen, s ha mégis megtakarítások elérése erőszakoltatnék, ez magának az adminisztrációnak s így Aradváros legvitálisabb érdekeinek rovására történék; ez a módja pedig a megtakarításnak, úgy véljük, egy kissé drága volna.

Annál kevésbé pártolhatjuk a háztartási mérleg javításának útját adminisztrációs megtakarítások révén, mert a költséges háztartásnak nem az állítólag drága adminisztráció, hanem egészen más az oka, és ezen ok, vagy okok helyes méltatása igazit bennünket egyedül abba a helyes irányba, a melyen az orvoslatot keresnünk kell és a melyen azt megtalálhatjuk.

Egyik legfőbb oka a terhes évi budgetnek az, hogy az utóbbi évtizedekben nagy beruházásokat tett a város; ezek törlesztései emelik sajátképen oly tetemesen a kiadásokat. A magas községi pótdókkal vagyont gyűjtünk utódainknak. Ezt így akartuk, így rendeztük, ezen most már változtatni nem lehet.

A másik oka a városi költségvetés tulterheltetésének az, hogy a község a saját terhein kívül tetemes arányban olyanokat is visel, melyek az államot illetik. Nem új dolog ez, de annál nyilvánvalóbb, hogy annyira, hogy egy-két nagybirtokos községen kívül az országnak összes városai közös sorsban vergődnek, és roska-

doznak az államtól rájuk tukmált teendő költségeinek terhe alatt.

Lám, ennek már nem kellene így lennie. Nem igazságos és nem méltányos, hogy a város az állam helyett szedje az adót, végezze a rendészetet, teljesítse a bünyügyi előnyomozást és — fedezze egyedül az iskolai és általában kulturális és humanitárius intézmények kiadásait. Ha ezek fedezetét az állam átvenné, a községi élet által szükségelt költségek önkéntelenül az igényekkel arányban álló nivóra szállanának alá. Mig most magas a községi pótdó, nemcsak Aradon, hanem minden hasonló helyheztesű városban, mert ama községi pótdóknak az állami adóknak is bizonyos része benne van.

Az orvoslat tehát abban rejlik, hogy a városok végre egyértelmű és komoly akciót indítsanak arra nézve, hogy az állam részéről rájuk tolt illetéktelen terhektől felszabadítsanak. Utóvégre is alkotmányos államban élünk és ha az összes törvényhatóságok következetesen és komolyan fognak, igaztalan megterheltetésük és elnyomtatásuk ellen reagálni, akkor nincs eset rá, hogy az országos közigazgatásnak kilátásban levő és soká már amugy sem keshető nagy és gyökeres reformjában meg ne találják azt az orvoslatot, mely az ő bajuk megszüntetésére ez idő szerint az egyedüli — arkánium.

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Daczára annak, hogy a szüret miatt egy héttel elhalasztották a közgyűlés idejét, kevés számmal gyűltek össze ma a városatyák a városháza nagytermében.

A közgyűlési sorrend nem sokat ígért, a kitűzött választás is elmaradt s így érthető a közgyűlési terem üressége, mely még teljesebbé tette a hirtelen hűvössé vált idő ősies hangulatát.

Ha a sorrend nem is ígért sokat, a jövő évi költségvetés előterjesztése érdekes felszólalásokra adott alkalmat, mi által egyszerre élet költözködött a csendes terembe.

A főispánváltás miatt a polgármester vezette a közgyűlést, mely méltóképen emlékezett meg Fábrián László volt főispán távozásáról. Erről más helyen írunk, a többi tárgyról tudósításunk a következő:

Folyó ügyek.

A polgármester havi jelentésének felolvasatlanul történt tudomásul vétele után, a belügyminiszternek a tüzrendészeti szabályrendeletre vonatkozó intézvényét elfogadják.

Az országos orvos-szövetség felhívására az orvosok országos nyugalom és segély intézetének alapítókéjéhez való hozzájárulásra 1000 koronát szavaznak meg.

Müller Károlyt saját kérelmére törlik a legtöbb adót fizetők névjegyzékéből, miután mint választott tag óhaját részt venni a törvényhatósági bizottságban. Helyét a virilisták között Turay Andrással tölti be.

A polgármester jelentésére egy napidíjas irnok alkalmaztatását engedélyezik.

A tanács két napidíjas végrehajtó véglegesítésének elrendelését hozza javaslatba.

Steiner Jakab szomorunak találja, hogy a végrehajtókat véglegesíteni kell. Tekintettel arra, hogy a jövőben talán nem lesz szükség rájuk, ellene van a véglegesítésnek.

A közgyűlés a tanács javaslata értelmében határoz.

Tudomásul szolgál, hogy az iktatóválasztás, tekintettel arra, hogy nem főispán vezeti a közgyűlést, elmarad a jövő közgyűlésre halasztatik.

Tudomásul veszik az iskolai költségelirányzatot, s elhatározzák, hogy 20.000 korona államsegélyt kérnek.

Elfogadják a tanácsnak a szennyvíz csatorna művek jövő évi költségelirányzatát, mely szerint 4¹/₂% a csatorna pótdó.

Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy Glück Frigyes fővárosi szállodás a vendéglősök aradi országos kongresszusa alkalmából 1000 koronát adományozott a majdan Aradon létesítendő vendéglős szakiskola részére. Az adományozónak köszönetet szavaznak.

„Ne költsézzünk!”

Hosszu ideig állapotott meg a közgyűlés a jövő évi költségelirányzat tárgyalásánál. Kádas Kálmán tanácsnok terjesztette elő főbb részeiben az előirányzatot, mely szerint 54% a kiveendő pótdó.

Müller Károly szólott elsőben a tárgyhoz. Felemliti, hogy a múlt évben a közgyűlés bizottságot küldött ki, mely készítsen tervezetet, hogy a nagy közteher mérséklésére új jövedel-

senki, hogy otthon marad, elrejtőzik a világ elől. A leányoknak, kik erényüket elvesztették, — szalmakoszort tettek a fejére. Kik mindennek daczára sem javultak meg, egy ugró helyzetü kecskebakot kellett körülhordozniok.

Vigyáztak arra, hogy minden mesterember tisztességes munkát készítsen. A pék, ha kellett, kisebb kenyeret sütött. pékcsapdába került. A többi vétkes mesterember vagy szégyenálarcot viselt, vagy köpenyt, rajta reprodukálva a bűnt, miatt bűnhődik; vagy pellengértáblát a nyakán. A szenvedélyes kártyások, koczká játékosok és dohányzók játékkártyát, koczkát, vagy pipát hordtak nyakukon. Az rossz zenészek szégyenflótát.

Mindez ma már nevetség, abszurdum. Pedig ebben az időben igen hatásos módszer volt a vétkes nyilvános megbüntetésére, hatásos példa mindenkinek, hogy hasonló vétkektől tartózkodjék. De sokan hordanának ma is ily czifra nyakraválókat s nagyon bajos volna megmondani, melyikből többen?

Az igazi kinzóeszközök, melyekkel rendszerint halálig kinzózták az elíteltet, nagy mennyiségben és borzadályt keltő változatosságban maradtak fenn. Zájkosarak vasból, hogy a kinzott ne kiálthasson; hüvelykcsavavarak, kengyelek a lábak becsiptetésére és összeszorítására; kézszorítók, vasból való nyelvépök és szemkioltók; kinzópádok, kinzószekek; az úgynevezett spanyol számár, melynek hegyes hátán ülve az elítelt, lábaira igen nehéz súlyokat akasztottak. Egy kinzószekek kétezer

hegyes szeggel kiverve. Az elítelt mezitelen testtel ült bele s hosszabb ideig ezen az ördögi trónuson kinlódott. Vagy kinzóbölcsőbe fektették, mely szöggekkel volt kiverve s ebben ringatták. Spanyol csizmák vasból, melyek csavarakkal szoritottak össze, tönkre tevén a lábikrákat. Kinzófogók a bőr s az izmok szétmarczangolására; úgynevezett pókok, melyekkel a nők mellett tépdesték darabokint. Vasseprők, melyekkel a vétkest ütlegelve kiüzték s a városból vagy az országból. Kanalak szurolók és olomolvasztáshoz, mit fülbe, szájba öntöttek; széntartók és fujtatók a fogok izítására. Kinzóostorok övek érzéki vágyak elfojtására. Boszorkányégető vasak s azoknak mindennemű varázseszközei. Brád és pallos a fejvételhez. Van itt egy pallos, amelylyel négy bakó nyolczszáz embert fejezett le. Akasztókampók, akasztócsavarak és akasztókotelek; hóher és bakókések, melyekkel a kezeket, a lábakat vagy az ujjakat szokták levágni. Két állvány két kezeikkel a kerékbetörés retentő kinjaihoz. Métermázsza nehézségű kinzópánczel; nyakgyűrűk és lánczok. Képe a kinzások mindezen nemeinek, arczképei a kinzottaknak, rablók és gyilkosoknak, az emberség szörnyeinek, forradalmároknak és merénylőknek.

A legérdekesebb s a legfélelmebb kinzóeszköz a „vasszűz“. Emberalaku s nagyságu ketté nyíló burkolat, melynek belseje igen nagy számu vastag vasszeggel van kiverve. A fej helyén két hatalmas szeg, melyek az áldozat szemét furták ki, a többi a testét szurkálta

össze, midőn összecsuhták két felét. Erre egy tizennyolcz lányi mélyen fekvő gépbe zuhant, mely testét összeaprítá s egy csatornába dobtá, melyen a Pegnitz folyóba jutott. A boltozat függő a lámpa, mely e rettenetes kivégzéshez gyér világosságot adott. Fekete fatábla arany felirással jelzi a szörnyű hely fontosságát: „Atris patris sunt atra theatre parata“. „Sötét teteknek, sötét színpadok készülnek“. A terem egyik sarkában van egy ketrecz, az úgynevezett „ágy“, melyben az áldozat utolsó éjszakai aluvá. Üveg alatt egy írott imádság, „Kálmán áldása“, melyet az elítelt fogaságában imádkozott s melynek erejétől megszabadulását reménylél. E sötét emlékü teremben vannak még elhelyezve skarlát-piros színű ruhái s bakonak, rézasztalok a kinzások számára s hohérszékek.

Egy kisebb fülkében van Nürnberg város nagy ellenségének, a leghiresebb rablók egyikének fából faragott mellszobrja. Neve Eppel von Gallingen, a nép nyelvén Eppala. Nem is meretlen a történelemben. Alattomos, bátorságtalan, vakmerőségben és kegyetlenségben fölülmulhatlan. Fővege, ruhája, fegyverzet az, melyben gonoszságait végzé. A régi fegyvereknek képeknek, iparczikknek és kényelmi czikkeknek egész sorozatát nyújtja még a többi fülke.

Ime egy kis korpék a középkor igazság szolgálatásából. Ime sötét emlékü eszközei kegyetlen Juszticiának. Ezer számra felhalmazva az ősi Zollern-fészekben. Kegyetlen emlék, megdöbbentő látványosság, lélekhaborító szórakozás.

mi források álljanak elő, vagy pedig a meglévők nagyobb jövedelmezőség elérésére használtassanak. A bizottság foglalkozott feladatával s úgy találta, hogy több bevétel eléréséről szó sem lehet. A kiadásokat kell mérsékelni, hogy a város helyes mederbe jusson. Ne gavaleroskodjék a város s ve ye figyelembe, hogy nemcsak fizetett egyének vannak, hanem fizetők is. Elismeri, hogy a munkát és szorgalmat kellőleg honorálni kell s hogy vannak a város élén oly egyének, kik buzgalmukért alig vannak megfizetve; de másrészt vannak oly kiadások is, melyeket redukálni, sőt egészen megszüntetni kell. A tisztviselők választása hat évi ciklusra szól, mely időn belül nem lehet fizetésüket leszállítani. A jövő évben kezdődik az új ciklus és ez alkalomra a bizottság meg fogja tenni észrevételeit, hogy hol kell redukálni. Nagy pazarlást vitt végbe a város az építkezésekkel is. A régi honvéd huszár laktanyába beleölt 100,000 forintot s most újat épít, miáltal a régi értékelenné válik. A csatornázásnál erősen beugrott a város. Mikor elkészült a csatornamű, látta, hogy sokkal olcsóbban is megcsinálták volna. A javaslatot elfogadja, de mikor ezt teszi, úgy cselekszik, mint a régi katona, mikor megköszönte a 25 botot. Ajánlja, hogy hagyjon fel a város az építkezési lázzal és a felesleges költségekkel, mert a jelen állapot nagyon szomorú. Ha tíz évre visszatekintünk, az állami adó emelkedését tekintetbe véve, a pótdadó legalább 60%-al nagyobb ma.

Steiner Jakab hasonló értelemben szól.

Barabás Béla dr. úgy tudja, hogy a községi pótdából mindig több folyik be, mint amennyit előirányoznak, s mindig többet irányoznak elő, mint amennyit a hiány igényel. Helyesnek tartaná, ha az előirányozott s a befolyt pótdóról évekre visszamenőleg táblázatot szerkesztené a számvevőség. Ajánlja, hogy a pótdadót 53%-ra szállítsa le a közgyűlés.

Salacz Gyula polgármester kijelenti, hogy a pótdadó csupán $\frac{1}{10}$ százalékkal nagyobb az idén, mint aminőt a hiány kíván. A kért áttekintés az évi zárszámadásból pedig megszereshető. Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

A közgyűlés a tanács javaslatát, mely 54%-os pótdadó kivetését teszi szükségessé, általánosságban elfogadja.

De ne vessünk követ Germániára. Igy volt ez másutt is. Csakhogy e pokoli dicsőség nem minket illet, hanem azon vérszopokat, kik, mint Spankan, Kobb, Spork, kivált Karaffa, maguk szegezték a bitóra emléküket, melyről soha senki sem veszi le azt. Az eperjesi véstörvényeszkék rémtettei nem ismeretlenek. Nemzeti muzeumunk őrzi Karaffa kegyetlenségeinek egy lajstromát, melyeket Debreczenben követelt el. Igy Barta Imre városi ügyésznek kilencz kínzás után lábikráit verték le, úgy, hogy csak az inak maradtak meg lábain. Szabó Istvánra tüzet szórtak s lassan égették. Szabó Boldizsárnak lábai körmeit fészegették le. Szeli Istvánnak a közéjjait fűrészelték le. Batori Jánosnak ujjaközeit vasvesszővel hegedülték, stb. Az átkos emlékü csejtnei Báthory Erzsébet, Nádasy Ferencz felesége, ki a kínzásban lelte minden gyönyörűségét, perversus ösztöneinek állatias kielégítését, háromszáz leányt és asszonyt ölt meg ily válogatott kínzásokkal.

Az igazságszolgáltatás azóta egészen átalakult. A kegyetlen büntetések már csak a multnak sötét emlékei. A büntetés ma egy: a szabadságvesztés. Vivmánya a humanizmusnak. Csakhogy ez is már a tulzásba esett. A rablőgyilkosok ma már csak nyugalomra térnek, hogy új erőt merítsenek. A király-gyilkosok ma-holnap szabadon járnak, feltételes szabadságban. Ugyan melyik módszer volt hatásosabb? Az első. Melyik a humánusabb? A második. De szertelenségben mozog mindkettő. Pedig az igazság mindig a középuton halad.

Következik az előirányzat részletes tárgyalása. Itt Nemess Zsigmond dr. kéri a kerékpáradó eltörlését, vagy amennyiben ez nem lehetséges az előirányzott jövedelemnek a rendkívüli kiadások közé való felvételét.

Salacz Gyula: Erre vonatkozólag szabályrendelet van érvényben s csak a szabályrendelettel együtt szűnhet meg az adó.

Személyi ügyek.

Következik a nyugdíj-bizottság jelentése, mely szerint Petrovits Mihály iktató 28 évi szolgálat után nyugdíjaztatik. Elfogadják.

A tanács bejelenti, hogy Green Nándor alkapitány a városnál 1890. május 1-től 1891. május 16-ig napidijas irnoki minőségben eltöltött idejének a nyugdíjra jogosító időbe való beszámítását kéri. A kérelem, az alkapitány kiváló buzgalmára való tekintettel, kivételesen teljesítettik.

Durat Józsefné szülész nő oklevelének kihirdetését, kérelmére, megengedik.

Somogyi Ágoston polgári fiu-iskolai rajztanárt a nyugdíj-bizottság előterjesztésére nyugdíjazták.

Tudomásul szolgál, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az igazgatók általánának a törzsfizetéshez csatolása ügyében hozott szabályrendeletet.

Több gazdasági ügy után, a Szentháromság szobor-bizottság jelentésével véget ért a közgyűlés.

Salacz Gyula polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Institoris Kálmán főjegyző, Szirot Domokos főapitány, Varjassy Lajos és Kádas Kálmán tanácsnok, Perger János dr. főügyész, Lócs Rezső aljegyző, a tanács tagjai; továbbá: Bund Henrik, Posgay Lajos dr., Révész Adolf, Bing Vilmos, Tedeschi Viktor, Pekár Károly, Müller Károly, Domány József Ottenberg Tivadar, Schusztler Illés dr., Barabás Béla dr., Dániel Kálmán, Virágh Lajos, Hegedüs László, Szathmáry János, Tisch Mór dr., Bing Ede, Nesnera Aladár, Arrai Lajos, Vas Gusztáv, Steinhardt Mór dr., Csiky Károly, Mandl Vilmos dr., Wallfisch Armin, Kohn S. N. Deutsch Bernát, Glück Károly, Urbányi Béla, Reinhart Gyula, Madarász Antal, Söfalvi György, Rieger Imre, Rosenberg Miksa dr., Nemess Zsigmond dr., Reinhart Kálmán, Zikó János, Müller Gyula, Vertán Oszkár, Issekutz László dr., Nachtnébel Ödön, Weisz Dávid, Fényes Dezső, Vannay Gyula, Wadowszky Gusztáv, Maresch Gyula, Magyary Ferencz, Nagy Lajos, Blaskovich Antal, Zachariás Dezső, Probszt Mihály, Pollák Vilmos, Reisinger Zsigmond, Spitzer Jakab, Mittner József, Steiner Jakab.

TÁVIRATOK.

Krüger utja.

Lourenco-Marquez, október 16. Krüger elnök csütörtökre tervezi a Geldermann németalföldi hadihajón való elutazását.

Mac Kinley.

New-York, október 16. Pártatlan szemlélők meg vannak róla győződve, hogy ha csak véletlen dolgok nem jönnek közbe, Mac Kinley megválasztása bizonyos. Ebben a hozzáértő emberek számításai meg egyeznek azoknak a véleményével, a kik az amerikai nép jellemére alapítják ítéletüket. Az eddigi kétségeseknek ismert államokból érkező jelentések arra vallanak, hogy a republikánus eszme terjedésével napról-napra növekszik Mac Kinley híveinek a száma.

Szell Kálmán Rátóton.

Budapest, október 16. Szell Kálmán miniszterelnök csütörtökig Rátóton időzik.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 16.

Párisból ma az a hír érkezik, hogy a diplomáciai kar tagjai értekezletet tartottak, a melyen egyhangulag helyeselték Delcassé francia külügyminiszter javaslatát.

E javaslatokkal szemben az amerikai követ azt a nézetet vallotta, hogy a föltételeket csak a béketárgyalások alatt kell diktálni a kínaiaknak. E módosítással fogadták el a javaslatot.

Mai távirataink a következő:

Az orosz követség őrsége.

London, október 16.

A Daily News-nak jelentik Pekingből 7-iki kelettel: Az orosz követség őrségéül csak egy század orosz katonaság maradt itt. Az oroszok elvonulásával megüresedett nyári palotát angol csapatok szállták meg. A peking-tiencini vasutnak öt mérföld hosszúságú részét, a melyet az oroszok helyreállítottak és eddig megszállva tartottak, tegnap a német expedíciós hadtesthez tartozó Glasenapp őrnagy egész formálisan átvette. Ugyanolyan hosszúságú vonalat vettek át az angolok, a kik erősen dolgoznak a vonal helyreállításán. Egy harmadik vonalrész a japánok kezében van. Az orosz csapatok a jangcun-pekingi vasutnak nagy részét helyreállították. Remélik, hogy a közbeeső vonalrész, a mely most a német vasúttársaság kezében van, november elejéig teljesen elkészül.

A czár díszkardjai.

Pétervár, október 16.

Hivatalosan megerősítik a Grodekov tábornok, az Amur-vidék főkormányzója és az amurvidéki katonai kerület parancsnoka, továbbá Alexejev altengernagy, a kvantungi csapatok és a csöndes oczeánon lévő tengeri csapatok főparancsnoka gyémántokkal kirakott arany kardot kaptak Miklós czártól. A kitüntetést a szárazföldi csapatoknak a manduriai, illetőleg a pescili-i harctéren való kitűnő vezetéséért és azokért az okos erélyes intézkedésekért kapták, a melyeket a kínai forradalom elnyomására és törvényes kínai kormányának uralomra jutása érdekében tettek.

A lázadás.

Hong-Kong, október 15.

Kantonból jelentik, hogy Szunjacen bevette a keleti folyó partján lévő Kuisar várost és most bekeríteni készül Kuicsau várost, a prefektúra székhelyét. Egy kantoni császári sereg vereséget szenvedett és állítólag 200 embert veszített. Kanton katonai köréi csapatokat készülnek kiküldeni a lázadó területekre. A Kaulung mögötti vidéken a lázadást illetőleg nem történt nevezetesebb dolog. Szamesunba folyton érkeznek kínai csapatok. Ho tenger-nagy még halogatja derékhadának előnyomulását. Sem a Kaulung mögötti vidék, sem a keleti folyó partvidékének lázadásában nem mutatkozik idegenellenes szellem.

A francia javaslatot elfogadták.

Páris, október 15.

A Havas-ügynökség jelenti Tiencinből tegnapi kelettel: A diplomáciai kar tagjai értekezletet tartottak, a melyen egyhangulag helyeselték Delcassé francia külügyminiszter javaslatát. Conger amerikai követ azonban azt a nézetet vallotta, hogy a Delcassé javasolta föltételeket csak a béketárgyalások alatt kell diktálni a kínaiaknak. Olaszország és Anglia követői azt kívánták, hogy a cungli-jámen helyett külügyminisztert nevezzenek ki és két éven át egy rendeletet plakátotassanak, a melyben büntetéssel fenyegetik mindazokat, a kik idegenellenes mozgalmat szítanak. A többi követ hozzájárult ezekhez a javaslatokhoz.

Holnap Gaselee tábornok parancsnoksága alatt francziákból, angolokból és németekből álló hadoszlop indul Pekingből Paotingfuba. Baillond három francia zászlóalja elindult

Tiencinből. Hire jár, hogy a paotingfui kínai csapatok azt a parancsot kapták az özvegy császárnétól, hogy a végsőig ellentálljanak. A szövetségesek, mielőtt Paotingfu elé érnek, rögtön a város átadását fogják követelni és ha a kínaiak ellenszegülnek, bombázni fogják a várost, a mely esetben a lakosságot példásan megbüntetik. A diplomáciai kar még nem kapta meg a császár október 1-jén kelt ediktumát és azért kételkedni kezd annak hitelességében. Li-Hung-csang szigorú orosz fedezet alatt Pekingbe érkezett.

Oroszország kölcsöne.

London, október 16.

A *Daily-Chronicle*-nak jelentik New-Yorkból, hogy Oroszország ott kísérletet tesz kölcsön fölvételére, a mely valószínűleg *tíz millió font sterlingre* rugna. A kibocsátás föltételeiről és a kamatlábról még semmi bizonyosat sem tudnak.

Nyugtalanító helyzet.

London, október 16.

A *Times*-nak jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: 300 bombay-i gyalogosból és 60 hongkongi tüzérből álló csapat hadszerű felszereléssel Kaulung határára ment, hogy a lázadók betörése ellen való védőműveket befejezze. A kínai hatóságok, úgy látszik, nem képesek a fölkelőket megfékezni. A fölkelésnek, úgy látszik, az a célja, hogy támogassa a reformpártot, a mely a mandsukat meg akarja buktatni. Kantonban egyre több erőszakoskodás és rablás fordul elő.

A harc folyik.

London, október 16.

A *Daily-Chronicle*-nak jelentik Hongkongból: Pénteken a makaói kapu sorompójánál a portugál őrség és kínai kulik között összeütközésre került a dolog. Mikor tegnap éjjel egy csoport benszülött az őrházhoz közeledett, az őrség riadó lövést tett, mire Makao egész katonasága kivonult. Egy ágyunaszád legénységét és ágyukat szállított partra és az önkéntesek bevonultak. Támadás ugyan nem történt, de a lakosság nagyon izgatott.

Liberálizmus.

Budapest, október 16.

Az utazókról szóló javaslat tárgyalása alatt a liberalizmusnak két olyan definícióját és magyarázatát hallottuk, hogy lehetetlen azokra megjegyzést nem tennünk. Végre is tisztázni kell az eszméket, mert különben olyan gabalyodás áll elő a téves magyarázatok és kommentárok folytán, hogy ember legyen, a ki képes lesz eligazodni közöttük.

Az egyik álláspontot, a mely — eleve kijelentjük — ép olyan téves és tulzott, mint a másik — *Mezei Mór* foglalta el, a ki szerint a szabadelvűséghez tartozik az is, hogy az ügynökök megélhetése kedvéért visszaéljenek az együgyű nép hitével és bizalmával, szabadon csábíthassanak és csalhassanak, megkárosíthassák a vidéki kereskedőket és iparosokat, mind csak azért, mert — szerinte — a szabadelvűség úgy kívánja.

No hát ezt a szabadelvűség nem kívánja.

Nagyon jól és helyesen jegyezte meg *Hegedüs* miniszter, hogy a százezrek megvédése és oltalma fontosabb minden olyan szabadelvűségnél, mely e magasztos elv körébe akar vonni oly cselekedeteket is, mik más emberek megkárosításával járnak.

A Mezei felfogása alapján rá lehet fogni *Szilágyi* Dezsőre, *Wekerle* Sándorra

és *Csáky* Albin grófra, hogy reakcionáriusok, mert hiszen nyilvánvaló, hogy ők egészen mást értenek a liberalizmus alatt, mint a hogyan azt Mezei értelmezi. Viszont ugyanebből a felfogásból folyik, hogy *Molnár* János apát és gróf *Zichy* Nándor a legszabadelvűbb politikusok, mert hiszen ők a választási jog kiterjesztését kívánják, de nem azért ám, hogy a népek jogokat adjanak, hanem azért, mert ravaszul igen jól tudják, hogy *minél alacsonyabb rétegekben halásznak a zavarosban, annál könnyebben nyelenek proselytákat a maguk számára.*

Világos tehát, hogy a Mezei álláspontja képtelenség.

A másik álláspontot *Polónyi* képviselte. Nos, ezt a hangot jól ismerjük, ez az *Ezsau* hangja. Hallottuk elégszer az egyházpolitikai harcok alatt. A kétszínűségbe bujtatott liberalizmus, a kik előtt csak addig liberális a liberalizmus, a mig jogokat nem ad, a mig a felekezeti békét nem biztosítja.

Ez álarcz már régen lehullt. Ettől nem félünk. De jó tudni, kik azok s mikép kell szembe szállni azokkal, a kik felekezeti viszályt szítanak és osztályharcra törekcszenek. Ez a felfogás az, a mely a kereskedők megbélyegzésére tör — igaz, hasztalanul, — azért, mert a liberalizmus esküdt ellenségei.

Nagy veszedelemnek azonban ezt nem tartjuk. Jól ismerik hazánkban ezt a speciert és jól ismeri a kormány is, a mely feltartóztatlanul halad a maga útján: a szabadelvűség egyenes országútján.

Saturnus.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: *Alarczos bál*, opera. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: *Denise*, szimű. (Páros bérlet.)
Péntek: *Az aranyasszony*, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
Szombat: *Aranyasszony*, vígjáték. (Páros bérlet.)

Az álarczos bál.

— Első opera-est. —

Motto: Oszkár tudja.
De nem mondja!

Bizony az volna a leghelyesebb, ha a mai bírálatunk megírásánál *Rikárd* gróf kedves és bájos apródjának, *Oszkár*nak fenti mottóját követnénk és megelégednénk annak kijelentésével, hogy ma opera-est volt és úgy a zenekarra, mint az egyes szereplőkre vonatkozólag, titokzatosan csak azt dudolnánk: *Oszkár tudja, de nem mondja!* De a bírálónak kötelessége van a közönséggel szemben, és ha az ügynek szolgálatába komolyan állott, ki kell állania a porondra és lelkiismeretesen, pártatlanul meg kell mondania az igazat, akár kellemes, akár kellemetlen az egyiknek, vagy másíknak.

Ezen elvi álláspontunkból ma sem térhetünk el és így már általánosságban annak kell kifejezést adnunk, hogy az opera nívója a tavalyihoz képest mérhetlenül alább szállott. De nem is lehetett ez másképp. Az opera erősségeit elvesztettük, jó erőinket más igazgatók vették át, és az ujak távolról sem pótolják a régiéket. Az aztán már más kérdés, hogy miért kellett azokat elvesztenünk? Erre feleljenek azok, kik tehetnek róla.

Első sorban a zenekarról kell megemlékeznünk és a karmesterről, mert hisz ez az alap, melyen az opera nyugszik. Itt is nagy változást tapasztalunk. *Békési* karmester több ízben adta annak jelét, hogy az operett betanításánál

tökéletesen megállja helyét és hogy ügyes karmester. Az opera már nagyobb igényeket támaszt és itt már hiányzott nála az öntudatoság, a magasabb zenei értelem. Az egyes hangszeresek egészen jó karokban vannak, de tevékenységük sok helyen ferde és helytelen irányba terelített. Már az az egy körülmény, hogy a tempo sok helyütt, különösen pedig a 2-ik felvonás fináléjában oly gyorsasággal vétetett, hogy az énekesek és a kar absolute nem követhették. — igazolja fenti állításunkat, de megerősíti azt az a másik körülmény is, hogy a pianókat a zenekar ma egyáltalán nem érvényesítette és sok helyütt annyira tulharsogta az éneket, hogy fenomenális hangok sem érvényesülhettek volna mellette. Ezek pedig oly hibák, melyek az énekesek legjobb fáradozását és iparkodását balomra döntik és ha ma sok nem úgy sikerült, mint ahogy kellett és lehetett volna, nagyrészt a zenekar vezetésének rovására kell írunk.

Az egyes szereplők sorrendjét is meg kell bolygatnunk, ha érdem szerint akarjuk a szólistákat megemlíteni. Es azért először *Békési* Szidi Oszkárjáról kell megemlékeznünk mint ki a mai előadásnak éneklés, énektudás és játék szempontjából, központja volt. Már *Mignon* jával megmutatta kiváló tehetségét, de *Oszkárját* még annak is fölébe helyezhetjük. Szépen csengő hangja, finom zenei érzéke, tiszta koloratúrája, praecíz hangvétele minden tekintetben érvényesült és a közönség, mely különben igen hüvösen fogadta az operát, az 6 jelenései után felvillanyozottnak látszott és zajosan, hosszasan tapsolt.

Amália drámai partiját *Körösi* Gizella énekelte. Teljes elismeréssel kell lennünk hangja és ének tudása iránt és meg kell dicsérnünk szorgalmát, melyet a nagy parti betanulásánál tanusított. Az alsó hangok azonban nem egészen tiszták, több helyütt elmosódtak, a felső hangok vételénél pedig az éneklés határain tulcsapong és ez oly modorosság, mely a fültre nem hat kellemesen, és melyről kellő iparkodás mellett könnyen leszokhat. Sikerültnek mondható a második felvonás nagy fináléja és a szerelmi kettős, mely után nyílt színen is sok tapsot kapott.

Parlagi Kornélia énekelte *Ulrikát*. Ez a parti egyike a legnehezebbnek és *Parlagi* szépen oldotta meg nehéz feladatát; hangja elég nagy terjedelmű, iskolázottsága is a közép mértéke felüli, de mintha az egész párti hangjához képest mélyen feküdne. Őt is több ízben megtapsolták.

Az estnek különös érdekességet kölcsönözött *E. Szabó* Józsefnek, az ujonnan szerződött tenoristának bemutatkozása. Szép hangú énekes, ki ha majd bátrabban fog a lámpák elé lépni, fokozódott sikereket fog elérni. A hangnak sok érze van, üdén cseng, különösen a felső régiókban, és gyakoribb foglalatosság mellett játék dolgában is utól fogja érni *Óri* rinket. A közönség rokonszenvesen fogadta a új tenoristát és ez szolgáljon buzdításul a jövőre nézve.

Odry Lehel ma is a régi volt: az elegáns színész, a kiváló énekes, kinek művészete dominál az egész ensemble fölött; a mi sikerese volt a mai előadáson, abban az oroszlánrész is illeli.

Érczkövi és *Nemes*, mint összeesküvők, kifogástalanok voltak. Dicséretesen működtek a karok is, különösen a férfikar a harmadik felvonásban.

A kiállítás dolgában bizonyos figyelmeztetésnek kell tartanunk azt, hogy a fényesen ragyogó hold villanyos vezetéket a színen elő alkalmazták, mi nagyon sérti az illuziót. A hok

az égen úgy nézett ki, mint egy feleresztett sárkány. Nagy ijedelem fogta el a közönséget, midőn a hold ujjából hirtelen kikölkent és — az égről leesett. Hát az bizonyos, hogy kritikus est volt sok tekintetben a mai opera-est, de annyira még sem, hogy a világ összedőlésétől kellessen félnünk. **Carolus.**

* **Kesztler Ede** két év előtt nálunk mint hősszerelmes, a társulat legjobb tagjainak egyike volt. Sajnáljuk, hogy tőlünk elkerült, mert azóta ez a szerepkör árván maradt. Most Szegeden játszik, ahol mint Henschel fuvaros nagy dicsőséget aratott. A szegedi bírálattal így szól róla: *Kesztler Ede, a társulat fiatal hősszerelmese játszotta Henschel fuvarost és hozzátehetjük, olyan sikerrel, amelyre büszke lehet. Az ő érdeme, hogy a mai bemutató teljes sikert aratott. Az ő művészete vivta ki előbb a közönség érdeklődését, később figyelmét, végül elragadtatását. Nem sejtett művészi kvalitásokat mutatott be a czimszerep alakításában, mely mélyreható tanulmányozást és gondos kidolgozást árult el.* — Valljon miért kellett ezt a kiváló erőt is elengedni?

* **A csepürágók Kassán.** A nálunk nagy sikert aratott operettet most szombaton mutatta be először a kassai szintársulat. Az izlés mennyire izléstelen! Az ottani bírálattal ennél cselekvénynekülőbb darabot alig ismer. A zenét azonban inkább akceptálja és csak az a baja, hogy túl van terhelve (?); egymást érik a szép zene számok, de nincs, mely nagyon kiemelendő volna. A darab rendezése azonban kitünő lehetett, mert erre nézve a bírálattal így szól: *Nincs elég szavunk a kitünő rendező: Andorffy Péter dicséretére. A közönség feltünő hűvös hangulatban volt és sehogysem akart felmelegedni; taps alig hangzott, és ezek után a „Csepürágók“-nak nem jósolnak hosszabb életet. Hol lehetett itt a hiba? Felhő Rózi szerepét Rontay Boriska játszotta, Rédey Szidiét Káldy Mariska, Gáthyét... óska. Talán itt lesz a hiba!*

* **Fővárosi hang az aradi színházról.** A *Pesti Hírlap* aradi levelezője sötét színben látja színházunk helyzetét, pessimistikus hangon tartott tudósítása a következő:

Az aradi szintársulatnak nem valami jól megy a dolga. A drámai előadások nagyobbára üres házak előtt folynak, az pedig, hogy az operai előadások jóvedelmet hoznak, csak remény. A közönség igénye egyre nagyobb lesz, ami pedig már azért sem elégíthető ki, mert a jobb színészek a fővárosba kerülnek, a vidéken levőkből meg igen nehéz kiváló társulatot szervezni. Újabb tehetségek nem igen tűnnek föl, ha csak nem az énekes szakban. Dicselkedni való azonban itt sincs. Az első operai előadást Aradon a jövő héten tartják Odry Lehel vezetésével. Az alarczos bál kerül színre s ebben mutatkozik be *Kőrösi Gizella*, aki *Ruzsinszky Ilonát*, az aradiak kedvencejét lesz hivatalosan pótolni. Az új tenorista *Eöry János*, akire nagy feladat vár. A drámai szénészek közül *Bácsné, Angyal Ilka, Harmath Józsa, Turchányi Olga, Mezey, László, Rubos, Érczkövi, Czákó* és *Fenyéri* a jobbak. Legutóbb a Vasembert adták, amelyben *Bácsné, László, Angyal Ilka, Mezey* és *Palágyi* a legjobbat nyújtották *Penyó*val együtt, aki nagy sikert aratott, dacára annak, hogy a közönség az előtte való napon a Görög rabszolgában, mint bohócot látta, ami a drámai színészre nem igen előnyös. Hogy *Molnár Lászlót* nem oly lelkesen fogadják, miut azt megérdemelné, annak oka is abban rejlik, hogy a Magyar színháztól ment oda tragikusnak. Elvégre a bohózat és operettes, kissé alantjáró Magyar színház nem jó ajánló levél a tragikusnak, akiről a vidéki közönség esetleg még azt is fölteszi, hogy a Hölgyzászlóaljban domborított.

Erre csak az a megjegyzésünk, hogy a ndkivüli meleg napoknak és a szüretnek tu-

lajdonítható a közönség elmaradása. Ez az első hónapban mindig így volt és ezzel az igazgató előre leszámolt. A közönség igénye pedig nem lett nagyobb, mint amilyen volt ezelőtt: kér jó előadást, változatos műsort és ezt joggal követelheti az a közönség, mely évenként 160 ezer koronát áldoz a színházra. Ami pedig *Molnár Lászlót* illeti, nagyon téved a tudósító. Az aradi közönség oly magas intelligenciával bír, hogy egy színész megbírálásánál nem azt nézi, honnan jött, hanem azt, hogy milyen a tehetsége és mit tud. *Molnárt* különben elég lelkesen fogadták és reméljük, hogy a hosszú tél folyamán lesz alkalma a művésznek az iránta való lelkesedést fokozni. *Fenyérit* pedig ne sajnálja a levelező; jó ő, mint *Malikorn* a *Csepürágó*-ban, mint *Praefectus* a *Görög rabszolgában*, és mint *Bárdy* a *Vasemberben*. A különböző zsanerű szerepek nem vonnak le érdemeiből semmit; azután ne felejtjük el, hogy vidéken vagyunk, ahol minden egyes szerepkört külön emberrel betölteni nem lehet, hiszen a fővárosban is csak úgy lehetséges ez, hogy sok ezer forint subvenziót adnak a színháznak, mi pedig csak borraalót kapunk, ebből pedig még a világítási költségnek a fele sem telik. Azért hát derültebb arcot tisztelt tudósító ur!

* **Aradi művésznők Kolozsvárt.** Kolozsvárról kaptuk a következő hírt: Érdekes vendégei lesznek Kolozsvárnak pár nap múlva. Az aradi hangversenyek és zene-estélyek két jeles, nagytehetségű fiatal művésznője: *Schreyer Harriet* és *Paula* fognak — erdélyi körutjuk alkalmából — nálunk is föllépni, atyjuknak, *Schreyer Harry*nak kíséretében, a ki az aradi konzervatóriumnak igazgatója. A közelmúlt napokban *Karánsebesen* és *Lugoson* mutatkoztak be nagy sikerrel. Ezután Erdélyben és Romániában szándékoznak látogatást tenni. A hegedű művésznők hangversenyének műsora nagyjából klasszikus és magyar zene-számokból van összeállítva. A művészcsalád különben tegnap útutazóban Kolozsvárról tartózkodott.

Orvos, páciens és férj.

— Párbaj egy állítólagos csók miatt. —

Arad, október 16.

Galeotto, ez a pletyka-rém, kínos affért rendezett Szabadkán a napokban. Az affér csak most derült ki, miután a dolgot nyilvánosan a bíróság előtt tárgyalták. A gonosz rágalom egy alügyész családi életét támadta meg, azzal gyanúsítván, hogy a fiatal ur nőt a házi-orvos megcsókolta. Pisztolypárbaj lett belőle, mely szerencsésen végződött.

A kínos esetről a következő tudósítás szól: *Jóczi*c Milorád dr. kir. alügyész néhány hó előtt megnősülvén, házi-orvosául *Barta Antal* dr. törvényszéki orvost kérte fel, kivel a legjobb baráti viszonyban élt.

*Jóczi*c és fiatal felesége is gyakran betegeskedtek és így a házi-orvos sűrűn kereste fel házukat. Vasárnap délelőtt 9 óra tájban ismét hivatta a fiatal asszony *Bartát*, ki betegétől biztató szavakkal vált meg.

Aznapi este *Jóczi*c *Magyar János* alügyészt és dr. *Sánta* kórházi orvost elküldte *Bartához*, hogy tőle elégtételt kérjenek a feleségén ejtett súlyos sértés miatt.

Barta orvos megnevezte rögtön segédeit dr. *Vécsei* és dr. *Taussig* ügyvédek személyében és kijelentette nekik, hogy az ő tudtával *Jóczi*cnek meg nem sértette, tőle a legszívélyesebben vált el és na tán tudta nélkül megsértette, kész bocsánatot kérni, de kész lovasias elégtételt is adni. De *Jóczi*c segédei becsületbíró elé vitték az ügyet az elégtételkérés után, minthogy azonban a becsületbíró kimondta, hogy erre szükség nincs, más segédeket bizott meg az ügy elintézésével *Jó-*

czics: *Kozsanovicsot* és *Waldberget*. A felek segédei súlyos feltételű pisztolypárbajban — háromszori golyóváltás — állapotokba kerültek.

Kedden délután 5 órakor volt a párbaj. *Jóczi*c mindháromszor kilötte fegyverét, dr. *Barta* harmadszor nem lött. A felek nem sérültek meg, kibékülés sem történt.

Még tán ki sem hült a pisztoly csöve, már a rendőrség jelentése ott volt a fenytő bíróság előtt és már harmadnapra *Csiky* kir. aljárásbíró elé tárgyalás is ki volt tűzve párbaj vétsége miatt a vádlottak ellen.

A közönség, a szenzációra éhes tömeg pedig ezalatt a lepképtelenebb híreket terjesztette.

A tárgyalásra az ügyész feleségét is elvitte, mivel őt tanuként kívánta kihallgattatni a párbaj oka felől és felesége vallomása az ő büntetése kiszabásánál enyhítő körülményül szolgálhat.

A tárgyalás zárt volt. Az ítéletet 6 órakor hirdette ki a bíróság, amely szerint, dr. *Jóczi*c *Milorád* 1 napi, dr. *Barta Antal* 6 napi államfogházra ítéltetett.

Várfogságra ítélt katonatiszt.

(Beccapott póttartalékosok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 16.

A möllersdorfi katonai fegyház, a hol bűnbe keveredett, egykor még elegáns és snádig tiszt urak vezekelnek súlyos természetű vétségeikért, holnap új lakót kap. *Buda-pest*ről visznek oda egy fiatal főhadnagyot, a ki nagyon rossz utra tévedt. Kőrömfönt agyafurtsággal csalt meg éveken keresztül egész sereg ujoncot, másokat pedig haszonért, pénzért oly előnyökben részesített, a mely nem illette volna meg őket.

Valóságos katonaszabadtítás volt ez, a melynek számos áttatlan póttartalékos itta meg a levét. A főhadnagy ur bűnös manipulációira rájöttek s most már lefokozva, elítélve, utban van Möllersdorf felé. Leberetválják a bajuszát, melyet bizonyára nagy gonddal ápolt, egyszerű darócruhába öltöztetik, a lakk-czipő helyett patkós sarku, szeges talpu bakancsba bujtatják a lábát s a főhadnagy urat leviszik a csel-ába, a hol négy esztendeig elég ideje lesz magába szállani és siratni a tönkre ment, sárba típort karriert, mely a hadbírószék szigorú ítéletével immár befejeződött.

A szenzációesetről fővárosi tudósítónk az alábbiakat távirja:

A bűnös tiszt *Keresztes János*, a 32-es budapesti háziezred főhadnagya. A kiegészítő parancsnokságnál volt szolgálatban, a hol sűrűn nyílt alkalma a behívott tartalékosokkal személyesen érintkezni.

Felbőlvőinek feltűnt, hogy az egyszerű tartalékosokkal és póttartalékosokkal mily szívesen, barátságosan elbeszélget a főhadnagy ur, — de ki gondolta volna, hogy e nyílt diskurzusok alatt a leggyalázatosabb üzemek egyike folyik. Nem gyanakodtak rá, szolgálati buzgóságnak tudták be, a tartalékosokkal való vesződését, talán még meg is dicsérték érte.

Keresztes főhadnagy bűnös tervét, a mely éveken át nagy összegeket hozott a tárczájába, a póttartalékosokra alapította, a kiket törvényes jogczim alapján csak nyolcz heti kiképzésre hívnak be s a kiket, mikor már a puskával, bajonettel bánni megtanultak, a mint tudnak taktusra marsolni és el nem rontják a colone-t, meg a schwarm-lineát, szabadságnak és csak a szokásos fegyvergyakorlatra hívnak be minden második esztendőben.

Keresztes jó módu, pénzes ujonczokat, kiket

három esztendei rendes szolgálatra soroztak be, osztott a póttartalékosok közé, persze tekintélyes összegekért. Önhatalmulag tette meg ezt a beosztást és a sorbeli ujoncz, mikor letelt a nyolcz hét, nagy vigan bucsut mondott a katonaeletnek s hazatért övéihez. Hogy aztán a létszámban hiány ne legyen, a szegény póttartalékosokból annyit, amennyire éppen szüksége volt, áttett három évi rendes szolgálatra. Az egyszerű parasztemberek nem voltak egészen tisztában a katonai törvényekkel és kénytelenül bár, de belenyugodtak a sorsba, hogy póttartalékos voltuk daczára is három esztendőt kell szolgálniok, — mert azt a főhadnagy ur mondta, a ki bizonyára jobban tudja, mit parancsol a regula, mint ők.

Éveken át folyt ez a piszkos emberkereskedés, de most, hogy az ideai ujonczok bevonultak, Keresztes főhadnagy rajtavesztett. Egy póttartalékos, a ki nem volt oly együgyű, mint a többi, feljelentést tett ellene. A katonai hatóság rögtön szigorú vizsgálatot indított, a melyből Keresztes főhadnagy bűnössége, embertelen üzelme egész teljességében kiderült.

A hadbíróság ma hozta meg ítéletét, a mely Keresztes főhadnagra négy esztendei várfogságot mért. Holnap már elszállítják Budapestre Möllersdorfbá.

SPORT.

+ **A vivók figyelmébe.** Az *Aradi Athletikai Club* szerdán este 9 órakor az ideai vivó szezon ügyében értekezletet tart a Központi-kávéház külön helyiségében. Az elnökség erre az összes tagokat meghívja. A vivás iránt érdeklődő, nem tagok is szívesen láttatnak.

Fábián László

Aradváros diszpolgára.

— A mai közgyűlésből, —

Arad, október 16.

Aradváros törvényhatósága melegen vett ma bucsut *Fábián Lászlótól* a főispáni méltóságtól történt megválása alkalmából. A mai közgyűlésen történt a volt főispánról való megemlékezés, mely spontán megnyilatkozása volt a *Fábián László* iránt táplált legőszintébb tiszteletnek és nagyrabecsülésnek. Hogy ennek a törvényhatóság külsőleg is jelét adja, *Fábián Lászlót* egyhangú lelkesedéssel a város diszpolgárává választotta.

A közgyűlés elején került sorra az ismert belügyminiszteri leirat, mely tudatja, hogy a király *Fábián Lászlót*, Aradvármegye és Aradváros főispánját, állásától felmentette és helyébe *Urbán Ivánt* nevezte ki.

Salacz Gyula polgármester emelkedett a leirat felolvasása után szólásra. Azt hiszi, hogy az egész törvényhatóság szívét fájdalommal tölti el ez a miniszteri értesítés. *Fábián Lászlóval* oly férfiú távozik a főispáni székből, ki mindenkor kimutatta a város iránti rokonszenvét, szíve nemességének, lenkült gondolkodásának számos tanujelét adta. Hosszu működése alatt a város fejlődése és előrehaladása érdekében sokat tett s ezért kiérdemelte mindnyájunk tiszteletét, szeretetét és becsülését. (Éljenzés.) A várost ért veszteség bővebb méltatására a főjegyző kéri fel.

Institóris Kálmán főjegyző erre a következő tartalmas, szép beszédben emlékezett meg a főispán távozásáról:

Midőn a magyar kormány ezelőtt tizen-négy évvel a közvélemény igaz lelkesedése mellett *Fábián Lászlót* Aradmegye és Arad sz. kir. város főispáni méltóságába emelte, e díszes állásában tanusított szerény és lekötő nyájasságával, bizalmat gerjesztő előzenyessége és szívének nemességével szeretetünket teljes mértékben megnyerte.

Fényes polgári erényei, nyílt és őszinte igazságszeretete, arany tiszta jelleme, tájékozottsága, melylyel városunk életbe vágó ügyeit felkarolta és érvényre juttatta, személye iránt mély és igaz tiszteletünket kelté fel.

De hasonlóképen bírta becsülésünket is, mert ő benne egyaránt becsültük az alapos képzettséget a világos és meggyőző ítélőtehetséggel és vitatkozásainkban azt a tapintatos vezetést, mely a kedélyeket soha el nem keserítette, de azért méltánylattal volt az igaz meggyőződés iránt.

A városi életünkben annyira fontos közegészségügyünk javítása, a fokozlekedési vonalaink kiegészítése, a nemzeti műveltség terjesztésére és ápolására hivatott kultur- és emberbaráti intézeteink gyarapítása és állandósítása, állategészségügyünk rendezése, a vagyon- és személybiztonságot előmozdító intézmények kiterjesztése, az adózó polgárságunk érzékeny megterhelhetése nélkül, mind az ő bölcs vezetése alatt nyertek életet.

Fábián Lászlónak a haza, és a vezetésére bizott törvényhatóságokban kifejtett hasznos működését nemcsak mi tudjuk, és méltányoljuk, hanem elismerték ezt a legfelsőbb helyen is, midőn a *Lipót-rend lovagkeresztjével* tüntették ki.

Fábián László most, mikor a közpályáról a magánéletbe visszavonul, nyugodtan tekinthet vissza eseményekben gazdag multjára, mert a törvényhatóságunknál kifejtett főispáni működését közigazgatásunk minden ágában a látható és érezhető haladás sikere koronázta. Egyéni jeles tulajdonainál fogva pedig elmondhatja hogy tizennégy évi kormányzósága alatt barátokat igen, de ellenséget egyet sem hagyott hátra, (Ugy van!)

Mi, Arad sz. kir. város törvényhatósági közönsége, őszinte sajnálattal látjuk távozni körünkől *Fábián László* főispán ur ő méltóságát, kit másfél évtizeden keresztül szeretni, tisztelni és becsülni tanultunk, s azzal a szívből jött Isten hozzáddal veszünk tőle bucsut, hogy bokros érdemeinek elismerése mellett kedves emlékét örökre szívünkbe zárva fogjuk megőrizni. (Zajos éljenzés.)

Barabás Béla dr.: Szívből hozzájárul az elmondottakhoz, de azért szükségét érzi, hogy bizottsági tagtársai nevében felszólaljon. Senki sem mondhatja róla, mint notórius ellenzéki emberről, hogy a hatalomra kerülő ember előtt hajlongni szokott. Annál kevésbé teszi ezt most s minden mellékcél nélkül a szíve szerint beszél. Szerinte a főispán a kormány részéről a törvényhatóságok autonóm jogainak korlátozására van kirendelve. Nem rokonszenves előtte ez az állás, de ő az embert tekinti mindenekelőtt. A volt főispánt mindig a szigorú igazság, a pártatlanság és igazságszeretet vezette. Érdemes arra, hogy megbecsüljük benne az embert, ezzel példát adva, hogy a törvényhatóság szeretete, becsülése mint nyilatkozik meg az igazi érdem, az ember előtt, mikor az lelép a hatalomról s mint egyszerű polgár küzd tovább velünk a város jóvoltáért. (Lelkes éljenzés.)

Salacz Gyula polgármester ezután indítványt terjeszt elő. Indítványozza, hogy *Fábián Lászlónak* a főispáni méltóságból való távozta alkalmával fejezze ki a törvényhatóság mely sajnálatát, kiváló érdemeiért legnagyobb elismerését s személye iránti ragaszkodását a jövőre is s hogy a vele való kapcsolat megmaradjon, válassza meg a város diszpolgárává.

A közgyűlés egyhangú lelkes éljenzése volt jele annak, hogy az indítványt elfogadták.

A polgármester ezután felszólította a törvényhatóságot, vegye tudomásul a miniszteri értesítés másik részét, mely *Urbán Ivánnak* főispánna történt kinevezéséről szól s egyben bizza meg a polgármestert a beiktatás előkészítésével.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

Aradi gavallérból

czigánymuzsikus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Megirtuk a minap, hogy *Zöldy Marczí*, a honvédfőhadnagyból muzsikus czigánynya védlett uri zenész példáját még egy gavallér követte: *Rózsa Bandi*, a ki pár év előtt *Ugrom Gábor* titkára volt s a milleniumi kiállításon is elég tekintélyes alkalmazást kapott az akkori kereskedelemügyi minisztertől. *Rózsa Bandi* most Budapesten, egyik közuti kávéházban játszik s mivel minden új dolognak nagy az ingere, csak úgy tódul oda a publikum, hallgatni a gavallérból czigánynya lett uri fiu zenéjét.

Ez a *Rózsa Bandi*, a kiről szó van, aradi fiu: néhai *Rózsaági Antal* volt tanárnak és *Hajnalkának*, az ismert nevű irónőnek gyermeke. Az aradi közönség bizonyára jól emlékszik még rá, a szép szál barna gavallérra, a ki mindig előkelően, mindig elegánsan öltözködött s a kinek gomblyukából soha el nem maradt a piros, vagy a fehér szegfü. Egy időben riportere volt az *Aradi Közlöny*-nek is, csak hogy nyugtalan vére tovább ütötte. Legutóbb biztosítási hivatalnok volt, majd itt Aradon egy kis lapocskát szerkesztett, mely azonban csak néhány napig élt.

Rózsa Bandi gondos nevelésben részesült. A zenéhez, főleg a hegedűhöz nagy hajlandósága lévén, ebben is kiképezte magát. Tulajdonkép naturalista zenész, de úgy kezeli a hegedűt, hogy akárhány czigányprimás megirigyelhetné tőle. És most, leküzdeve a társadalmi előítéleteket, czigányprimásnak állt be, hogy egy kissé jobb módba kerüljön s így keresse meg kenyerét, a mig más helyzetbe jut. Mert hát ki tudja, — a közönség szeszélyes, minden nap új és új különlegességet kíván s egyszerű csak lejárat a gavallérból lett czigányok nimbuszának is.

Rózsa Bandi a minap meghallgatta egy aradi ügyvéd, a kinek dolga akadt a fővárosban s a ki hazajövet, a következőket mesélte róla nekünk:

— A köruton járva-keelve, egyik kávéház ablakában nagy nemzetiszinű plakát vont a magára figyelmemet. Feltűnő betűkkel ez volt rá nyomtatva:

Itt ma este
Rózsa Bandi
az uri gavallérból lett primás
hangversenyt ad.

Kíváncsi voltam, a mi *Rózsa Bandi* k-e a primás, elhatároztam tehát, hogy a hangversenyt meghallgatom.

Alig birtam utat törni egy asztalhoz. Szőnig tele volt a kávéház s olyan szivarfüst ült meg a termet, hogy azt az ember percenként tovább nem állhatta ki. A czigány éppen megyar nótákat játszott, a zenekar élén *Rózsa Bandi* húzta. Első pillanatra felismertem. Czigányos virtuozitással muzsikált, hajlogott ide oda s ráfeküdt a hegedűjére, mint azt magunkra sokat tartó primásoknál lehet látni. Elég játszott, alig győzte az ujrázást. A tapsot megsolyogva fogadta s fesztelen elegáncziával hártotta meg magát.

Mikor befejezte a zenét, hegedűjét letett s eltávozott a czigányoktól. Divatos redingét volt rajta, gomblyukában meg fehér szegfü mint asztalom mellett elhaladt, rám pillantva kissé el is pirult, de csakhamar feltámasztotta magát és mosolyogva, egész fesztelenül szólt:

— Nagyságos ur, megengedi, hogy üdvözöljem és megszólítsam?

— Hogyne? Legyen szerencsém. — feleltem a cigány-izü bevezetésre s ülésel kínálta meg. De ő tartotta magát a formához s állva maradt.

Uj pályájáról nagy rajongással beszélt. Elmondotta, hogy kitűnő szerződése van, a banda szereti s a cigányok közt egész jól érzi magát. Nagy tiszteletben van része és annyit keres, hogy abból urasan megél.

— *Háromszáz* forintot kapok *havonkint*, nagyságos uram — mondotta büszkén — itt van a szerződésem, méltóztassék megtekinteni.

Nem tekintetem meg, nehogy esetleg — zavarba hozzam.

— Mikor ráadtam a fejem a muzsikálásra — folytatta — számoltam a helyzettel. Elgondoltam, hogy hiszen az tisztességes pálya, miért ne érvényesítem rajta a tehetségemet? És jól fizetnek, meg vagyok elégedve mindennel.

— Ön is tanyérozik? — kérdeztem aztán ugy odavetve.

— Isten ments, — felelte sértődötten — arra nekünk egész külön emberünk van, a ki nek más dolga a bandában nincs. Én csak játszom, a magyar nótákat vezetem. Felváltva muzsikálunk a másik primással, a ki akkor áll a banda élére, a mikor keringőt, opera-részletet vagy más ilyesmit játszunk. De bocsánat, mennem kell, most én jövök sorra. Ajánlom magamat nagyságos ur!

A másik perczben a szép, elegáns barna fiu már újból a banda élén állt és huzta, huzta nagy hajlongások közt a magyar nótát.

HIREK.

A miniszteri látogatás ismét elmarad. *Te-mesdáró* jelentí tudósítónk: *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi m. kir. miniszter újabb leiratban értesítette a város közönségét, hogy f. hó 25-ére tervezett idejövetele ismét elmarad. A miniszter nagy elfoglaltságára utal, kilátásba helyezi azonban, hogy a jövő hó elején mégis személyesen fogja megnyithatni a temesvári ipari szakiskolát. Ez a hír azt is jelenti, hogy Hegedüs miniszternek e hó 26-ára Aradra tervezett útja szintén újabb halasztást szenved.

Vilma királynő menyasszony. Hollandia fiatal királynőjének eljegyzéséről hoz hirt a táviró. A belgiumi hivatalos lap holt napi száma hozza *Vilma* királynő proklamációját, melyben tudatja, hogy *Henrik* mecklenburg-schwerini herczeggel eljegyezte magát. Vilma királynő házasságáról már sokszor jöttek hírek, melyeket azután meg is czáfoltak. A mostani, ugy látszik, egészen komoly dolog.

Erkel Sándor halála. *Erkel* Sándor hült tetemeit érczkoporsóba zártan ma indították utnak Békés-Csabárol Budapest felé, a hová este fél nyolczkor érkezett meg. A koporsót az En'prise-intézet vette át és egyszerű halottas kocsin egyenesen az operaház előcsarnokába szállította, mely a mai napon megkapó gyász-pompát öltött. Fekete drapéria fűdi a márványfalakat s a komor gyászt a délszaki növények sokasága enyhíti. A koporsót az éjszaka helyezték ravatalra s azt holnap reggel már megtekintheti a közönség. A holnap, szerdán délután három óraker végbemenő gyászszertartáson megjelennek a budapesti összes dalos egyesületek. A budai dalárda és a Ganz-gyári dalkör alkalmasint énekelni is fog. Az országos daláregyesület ma koszorut tett a ravatalra, ezzel a fölírással: „Az orsz. daláregyesület Erkel Sándornak, volt karnagyának.“ A nem-

zeti zenede választmánya, melynek Erkel Sándor husz évig volt tagja, testületileg vesz részt a temetésen s koszorut helyez Erkel ravatalára.

Városatyaválasztás. Az első kerületben *Varjassy* József elhunytával egy törvényhatósági bizottsági hely üresedett meg. A választást november 18-án tartják meg a városháza kistermében. A választási elnök *Bing* Vilmos lesz, helyettese *Marschall* Lajos dr.

Milán király Budapesten. *Milán* exkirály ma reggel a kolozsvári vonattal Budapestre érkezett és a Hungáriában szállt meg. A fejedelem néhány napig marad fővárosunkban. *Milán* exkirály még délelőt folyamán látogatást tett *Zichy* Jenő grófnál, majd az ő társaságában megtekintette a *Walter Crane*-kiállítást. Délben a *Park* Klubban ebédelt, este pedig végighallgatta a népszínházban a *San Toy* operettet.

Inzultált diákkisasszonyok. Különös hirt jelent egy Budapesten tanuló ifju lapunknak. Ezeket írja: Az egyetem bölcseleti karán tudvalevőleg vagy száz nőhallgató van, akik rendszeren eljárnak az előadásokra. Mikor egy nőhallgató a terembe lép, a filozopterek óriási éljenzéssel, rivalgással fogadják, ami az utóbbi időkben valóságos inzultussá fajult. Az ováció éles fütyülések, harsány sikoltozások s pokoli dörömbölés vegyüléke lett, ugy, hogy a többi tantermekben nem tudták mire vélni ezt az ördögzsinatot. Végre a tanároknak is föltűnt a dolog s a csütörtökön lezajlott inzultáció után *Békési* Remig egyetemi professor, aki véletlenül éppen a művelődés-történet tanára, nyíltan fölszólította az ifjakat, hogy hagyjanak föl tüntetéseikkel s „ne bántsák a hölgyeket, akiknek végre is gyöngédebb lelkük s finomabb érzésű srivük van, mint a pantallonos egyetemi polgárok-nak.“ Az ügy, mint hire jár, az egyetemi tanács elé kerül s hivatalosan is kihirdetik, hogy a nők inzultálása illetlen s tiltott dolog.

Ime, ez most az egyetem legfrissebb szenzációja. Mégis csak nevezetes dolog, hogy a magyar ifjaknak táblán kell kihirdetni, hogy a nők inzultálása illetlen dolog! Még ha az a fűtty nem is a nőnek szól, hanem a *vetélytárs-nak* — mert a kenyér utáni küzdelemben ma már a szoknya együtt versenyez a pantallóval — még akkor is illetlen dolog.

Novemberi előléptetések. A novemberi előléptetések tartalmazó *Armee Verordnungsblatt*, mint tudósítónk jelenti, vasárnap, október 28-án fog megjelenni. Az idej novemberi előléptetések, mint már ismételten megirtuk, különösen a magasabb rendfokozatokban kedvező lesz. Közvetlen az előléptetések publikálása előtt még egy *Armee Verordnungsblatt* fog megjelenni, a mely nagyszámu személyváltozást és nyugdíjazást fog közölni.

A vigéczek. Fővárosi tudósítónk írja: Az utazókról szóló javaslatot tárgyalják, *Hegedüs* miniszter épen azt beszéli, hogy nem olyan könnyű házálási igazolványt kapni, minttöbben gondolják. Annak sok nehézsége van, sok utánjárás, feltétel, minősítés. *Bessenye*y Ferencz hallgatja, de sokáig meg nem állhatja, hogy oda ne szóljon az újságírókhoz:

— Hát bizony ma könnyebb miniszternek lenni, mint házálónak, mert a miniszterséghez képesítés sem kell!

— Ez plágium, Ferkó — vág vissza egy újságíró barátja, — mert néhai jó *Péchy* Tamásról írta meg egyszer *Eötvös* Károly: „*Péchy* Tamás lehet miniszter, lehet képviselőházi elnök, csak épen postatiszt nem. Mert ehhez kvalifikáció is kell!“

Ez meg a folyosón történt.

Egy újságíró ekkép szólítja meg *Bessenye*y-t:

— Ugyan mit bántjátok azokat a szegény vigéczeket, hiszen ti is vigéczek vagytok most.

— Dehogy vigéczek, vándoriparosok vagyunk, kik hazátlanul kőborgunk a kerületeinkben.

Véres kardpárbaj folyt le ma reggel Aradon *T. I.* hadbíró főhadnagy és *Sz. B.* magán hivatalnok között. A sulyos feltételek mellett lefolyt párbaj, *T. I.* főhadnagy nehéz sebesülésével végződött, míg *Sz. B.* teljesen sértetlen maradt.

Borzalmas szerencsétlenség hírét telegrafálják *Prosnitzból*. Az ottani cseh főgimnázium épületének főhomlokzata ma délelőt, mikor az ifjak az iskola padjaiban ültek, óriási robajjal bedőlt. A lezuhanó kőhalmaz a környék házait megrendítette és sok ablak üveje ennek következtében darabokra tört. Mire az óriási porfelhő eloszlott, a nyomban kivonult tűzörtség a mentés óriási munkájához látott. A kötörmelékek közül hét halott diákot és nyolcz halálosan megsebesültet huztak ki. A vizsgálatot nyomban megindították.

Frigyes császárné betegsége. Berlinből táviratozzák: *Frigyes* császár özvegyének állapota sulyosbodott. Erre való tekintetből a császári ház az összes tervbe vett ünnepeket elhalasztotta.

Felfüggesztett kir. közjegyző. A hivatalos lap mai számában a kassai kir. közjegyzői kamara közhírré teszi, hogy *Görgey* Béla sátor-alja-ujhelyi kir. közjegyző az 1886. VII. törvényczikk 47. §-ának b) beűje alapján, állásától ideiglenesen felfüggesztett és ezen állásra helyettesül *Adler* Vilmos sátor-alja-ujhelyi lakos közjegyzőjelölt kirendeltetett. A törvény idevágó rendelkezése értelmében, a 47. §. b) beűje alapján a közjegyzőségtől való ideiglenes felfüggesztés kimondandó, ha a közjegyző ellen csőd nyitattott vagy gondnokság alá helyeztetett és ha a bíróság ezen határozata még nem jogerős.

Uj házak. A mai közgyűlésen a következők nyertek ujonan épült házaikra adómentességet: *Bartólf* Nándor és neje, *Vokoum* János és neje, *Putics* János, *Malczanek* Ferencz, *Pichler* János és neje, *Berár* Illés, *Golomity* János, özv. *Frank* Vilmosné, *Magyari* Mihályné, *Semsey* Lajos, *Gantner* Lajos, *K. Balog* István, *Klein* József.

A jegyző nem lehet katonatiszt. Az országos magyar jegyzőgyűlésen nagy felháborodással tárgyalták a főjegyzőnek azt a bejelentését, hogy egyik kartársuktól megvonták a jogot, sogy tartalékos tiszt lehessen mert — a 69. gyalogezred elutasító határozata szerint — *a tiszti állás nem fér össze a jegyzői állással.* Fölterjesztést intéznek ebben az ügyben a hadügyminiszterhez, amelyben követelik, hogy a sérelmes határozatot vonják vissza.

Halálozások. *Schulde* *Frigyesné* szül. *Szentmártoni Laura* a maga, valamint az alólírottak és nagyszámu rokonai nevében is mélyen megtört szívvel tudatja, élte virágában levő, forrón szeretett testvére, sógornő, unokatestvér, rokon és barátinó *Szentmártoni Ella* 1900 évi október hó 15-én, reggeli 6 óraker, életének 20-ik tavaszán a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A felejtetetlen drága halott hült tetemeit folyó hó 16-án, délután 4 óraker helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise-áldozat az elhunytnek lelkiüdvéért október hó 17-én d. e. 9 óraker fog a főt. *Minorita*-atyák templomában az egek Urának bemutatatni. Könnyü legyen a hant porai felett! Arad, 1900. október hó 19-én, *Schulde* *Frigyes*, *Lów Kálmán* sógorai, *Breitmeyer* *Adolf* és neje szül. *Thiesz* *Hermin*, özv. *Kónya* *Józsefné* szül. *Breitmayer* *Adél*, *Dimitrovics* *Alfréd* és neje szül. *Breitmayer* *Gizella*, nagybátyjai és nagynénjei.

Özv. *Németh* *Bertalanné* szül. *Mallár* *Eleonóra* a maga, valamint nagyszámu rokonai ne-

vében is fájdalomtól megtört szívvél tudatja a felejtethetlen jó férj, gondos apa, testvér, *Németh Bertalan*, máv. ny. főkalauznak, október hó 14-én, életének 43-ik s boldog házassága 19-ik évében, rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. — Hült tetemei október hó 16-án helyeztettek a felső temetőben örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise-áldozat az elhunytnak lelki üdvéért október hó 17-én, d. e. 10 órakor fog a főt, *Minorita-atyák* templomában az egek Urának bemutatni. Aldás emlékére!

Vasárnapi számunkaán irtak, hogy *Eden-burg* Lajosné szül. Tisch Regina urnő, Tisch Mór dr. városi kerületi orvos unokanővére, Budapesten elhunyt. Mint bennünket értesítettek, ez a hír téves információción alapult, a mit örömmel igazítottunk helyre.

— **Hamisítottak-e? Pécsőt bort? Obláth** Adolf pécsi bornagykereskedő becsületsértés és rágalmasz címén följelentette *Weidlinger* József budapesti borkereskedőt, mert ez azt állította, hogy Obláth a legveszedelmesebb világcsaló, aki hamis borokat ad a vevőinek. Az első tárgyaláson a bornagykereskedő a vádlott szigorú megbüntetését kérte, Weidlinger azonban azzal védekezett, hogy ő nem rágalmaszott, hanem igazat mondott és ezt bizonyítani is tudja. A bíró tekintettel arra, hogy közérdekről van szó, a bizonyítást megengedte. Most került volna erre a sor, azonban Obláth időközben meggondolta magát és ma kijelentette a bíróság előtt, hogy *panaszát visszavonja*. A járásbíró erre a további eljárást megszüntette s így homályban maradt az érdekes kérdés.

— **Bérbeadott sziget.** A Reuter-ügynökség jelenti Adenből: A szultán a Vörös-tengerben, Kamarán-szigettől északra 40 mérföldnyire lévő Uroan-szigetet 30 évre bérbeadta Németországnak, köszén-állomásul.

— **Weinberger itthon.** *Weinberger* Fülöp bécsi lakost, a Budapestről elloptott Széchenyi-szobor orgazdáját, ma Budapestre szállították s az ügyészség börtönében helyezték el.

— **Az öreg honvéd halála.** Szerb-Csanádról írják: *Markov* György, egy hetvennyolcz éves aggastyán, 48-as honvéd fölakasztotta magát a fölötti bujában, hogy kis vagyonkájával sehogysem tudott rendbe jönni. Egy fia volt az öregnek és három leánya. Kevés ingatlanát még életében fia részére szerette volna biztosítani, bizonyos évi járadékot kérvén tőle. Fia sokalta a kért összegét, felesége meg folytonosan duruzsolt, hagyna a leányainak is valami. Fölötti bujában fölakasztotta magát a szobaajtó fölötti szegre. A volt 48-as honvédnek nem adta meg a pap a végtisztességet. Nem tették szentelt földbe az öreg honvédet. Pap nélkül vitték a temető árkába.

— **Majom, mint vasuti ór.** Transzvában, még mielőtt a háború kitört, volt egy majom, a mely közmegelegedésre töltötte be — a vasuti ór hivatalát. A fizetést a gazdája kapta, de a munkát a majommal végeztette. Ez kitűnően be volt tanítva, hogy mikor a villamos csengetyü egy vonat közelését jelentette, lezárta a sorompókat, kezébe vette a kis vörös zászlót és tisztelegve állt az órház előtt mindaddig, a míg csak a vonat el nem haladt. Ezután belebújt a trombitába, és megnyitva a sorompót, nagy méltósággal besétált gazdájához, a ki rendszerint egy-egy pipa dohányjal jutalmazta fáradságát. A háború megakasztotta a majom hivatalnoki pályafutását, de most, hogy vége szakad a harcoknak, talán újra kezébe, azaz lábába veszi a jelző zászlót.

— **Ozmán pasa életéből.** *Ozman* pasa hadosztályparancsnoknak az élete folyása különös betekintést enged a török viszonyokba. A pasa csak nemrégiben szökött meg Salonikiból Franciaországba. *Ozman* pasa *Berrahan* pasának, az elhalt kurd fejedelmek fia, aki annak idején hosszú ideig nyílt harcban állt a többséggel, mely Kurdisztánt kormányozta. Fia, *Ozman* pasa a háború megüzenése után önkényesen az ázsiai harcmezőre indult és a kurdok élén Oroszország ellen küzdött. A há-

boru befejezte után visszatért Konstantinápolyba és régebbi állásába való visszahelyezését követelte. De miután állását engedély nélkül hagyta ott, e követelését megtagadták. Erre *Ozmán* pasa Kurdisztánba ment és ott a kurdok vezetője lett és eredményes harcot kezdett a török csapatokkal. A szultán erre nagyvezére által fegyverletételre és Konstantinápolyba való visszatérésre szólította föl. *Ozmán* pasa határozottan kijelentette, hogy ő csak a szultánnal személyesen hajlandó tárgyalni. Mikor e kérését teljesítették, azt a föltételt szabta, hogy nevezzék ki őt vezérőrnagygyá és meghatározott anyagi kedvezményekben részesítsék. Követeléseit teljesítették, mire visszatért a fővárosba, a hol azonban elfogták. A kurdok fölkeléssel, lázadással fenyegetőztek, mire ismét szabadon bocsátották és végre mégis hadosztályparancsnokká nevezték ki. A *Yildiz-kioszkban* erős támaszt talált a szultán bizalmasában, *Ebul-Subában*, aki sógorságban van *Osmán* pasával. Testvérei, főleg pedig *Ali* bey ellenségei *Ebul*-nak és *Ozmán*-nak. Két év előtt e gyűlölség tetteleg is megnyilvánult egy stambuli mecsetben, mikor *Osman* pasa a szultán jelenlétében fölpofozta őcsesét. A pasát elfogták, törvény elé állították, mely lefokozás-sal és életfogytiglani száműzetéssel büntette. *Ebul* közbenjárására azonban megkegyelmezték neki, de *Monastrix*be száműzték. Salonikibe megérkezve kijelentette, hogy nem megy *Monastrix*be. Innen szökött meg aztán. Most folyik a tárgyalások és nem lehetetlen, hogy kéréseinek teljesítésekor ismét visszatér Törökországba.

— **Öngyilkos főhadnagy.** *Egerből* táviratozzák lapunknak: *Zeiler* Adolf, csász. és kir. 60-ik gyalogezredbeli főhadnagy ma délben lakásán föbe lőtte magát és szörnyet halt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Fehér vagy fekete?** Már tudniillik a harisnya színe. Ez a kérdés foglalkoztatja most azokat a párisi divatárusokat, a kik a női öltözködés terén törvényt szabnak. Ugy áll a dolog, hogy a fekete harisnya uralma a vége felé közeledik és alkalmassal a fehér harisnya foglalja el helyét. A fekete harisnya alkonya különben nem ma kezdődött. Hátterbe szorulása akkor kezdődött, mikor divatba jöttek a sárga cipők, melyekkel a harisnya fekete színe nem igen harmonizált. Mind több hive lett a színes harisnyának, még pedig eleinte az aransárga és barna színnek, azután a szürkének, most pedig a fehér harisnya az, melynek egyre nagyobb a népszerűsége. Egy csomó kereskedő, a kinek nagy mennyiségű fekete harisnya van a raktárán, persze nem jó szemmel nézi ezt a változást és egyedüli reménye a hölgyek hiusága, a mennyiben ugyanis a fekete harisnya leplezi a lábszár formájának tökéletlenségét, míg a fehér színű könnyörtelen igazsággal árulja ezt el.

— **Ló a kávéházban.** Sajátos fogadás epilógja játszódtott le a minap a bécsi törvényszék előtt. Nehány hónappal ezelőtt történt, hogy a *Prater*-strasse egyik kávéházába beállított egy fiakkerkocsis és a kantárszárnál egy lovat vezetett magával. A kocsis leült az asztalhoz, a lovat pedig odaállította maga mellé és magának is, meg a lovának is egy-egy világos „kapucziner“-t rendelt. A vendégek eleinte csodálkozva néztek a különös kávéházi látókatokra, de mikor a ló nyugtalanodni kezdett, rendőrért kiabáltak és ez ezután a lovat is, meg a kocsist is eltávolította a helységből. Ennek a kalandnak folytatása is lett, a mennyiben a fiakkerrost törvény elé idezték. A tárgyaláson, melyet a minap tartottak meg, kinerült, hogy a fiakkeres nem volt se örült, se részeg hanem csupán fogadott egy pajtásával, hogy lovával együtt bemegy egy kávéházba. A tárgyaláson, a bíró kijelentette, hogy véleménye szerint nincs ok büntetésre mert a kocsis mindvégig erősen fogta a lovat, veszély tehát nem volt és az annál kevésbé mondható rendkívülinek, mert színpadon gyakran előfordul, hogy egy ló ott áll a személyzet között, anélkül, hogy ezen a rendőrség megütközne, de ez ellen az ügyész azzal érvelt hogy a színpadra vezetett ló be van idomítva, míg a fiakkeres lova nincs hozzászoktatva a kávéházba járáshoz. A bíróság elfogadta ezt az érvelést és a kocsist 24 órai elzárásra ítélte.

— **Egy aradi butorgyáros kitüntetés.** *Lengyel* Lőrincz aradi cs. és kir. udvari butorgyáros czég ritka kitüntetésben részesült Párisban, ugyanis az általa kiállított magyar stílusú szobát, mely mint tudva van, a kormány megbízásából a királyi várpalota részére készült, és arany érmet nyert, a Kensington múzeum, mely a világ első intézete, utánrendelte. Egész iparunk büszkeségének tekintjük az aradi czég e nagy kitüntetését.

— **Nászut a harctérre.** London előkelő köreiből botránys szerelmi regény foglalkoztatja. Hősei egy az utóbbi időben sokat emlegetett herceg, a ki töméntelen milliónak az ura s alig huszonnégy esztendő — és egy asszony, kinek férje vezérlő tábornok az angol-bur háboruban. Az asszony ünnevelt szépsége volt Londonnak s még mindig gyönyörű, noha sokkal idősebb, mint a fiatal herceg. Alig indult az asszony férje Transzvába, a herceg megszöktette a fejedelmi szépséget. Egy ideig Európában utazgattak, de aztán meggondolta a dolgot és Fokvárosba indultak. Ott töltöttek el a mézesheteket. A szép asszony egy sereg kalandornő élén azzal mulatott, hogy piknikeket rendezett a harctér közelében és úgy nézte végig a vérontást. Most, hogy vége felé közeledik a délafrikai háború, az érdekes pár haza megy Angliába. A herceg rokonsága nagyban tanakodik, miképen állhatja útját a botrány továbbfejlődésének, de ez aligha fog sikerülni.

— **Egy orvosválasztás epilógja.** *Kétegyháza*n e hó 15-én tartották meg a községi orvosválasztást, mely *Lukács* Endre dr. gyulai főbíró elnöklelté alatt folyt le. Egyhangulag *Virág* Andor dr. köröstarcsai orvost választották meg. Az új orvos tiszteletére banket volt a vasúti vendéglőben, mely kitűnő hangulatban késő estig tartott. Ekkor bejöttek a gyulai hintón a községbe; a kocsin *Lukács* főbíró, *Tulkán* dr. helyettes orvos, *Popovics* jegyző és *Kaszás* birtokos ültek. Amint a kocsi a főtérre ért, egy hid védoszlopába ütdődött, úgy, hogy a kocsin ülők mind kiestek. Szerencsére azonban egy kis horzsolásnál egyéb baja senkinek sem történt.

— **A nyelv nélküli színész.** Német lapok a következő hihetetlen történetet írják meg, egy színészen megejtett operációról. — *Paradies* György moszkvai színigazgató és színész ez év elejétől fogva súlyos nyelvbajtt kapott. Miután a betegség mind akuttábbá lón, az igazgató *Skubotin* tanárhoz fordult, aki nyelvtrákt konstatait a betegnek, csak operáció utján lehetett segíteni. Ezt véghez is vitték, de eredménytelenül, miután a fájdalom mind intezivebbé vált. Ezt látva az igazgató *Dombrowszky* dr. kórházi orvoshoz fordult, aki azt mondotta, hogy az egész nyelvet ki kell vágni. A nagyon is komplikált operációhoz nyomban hozzáláttak. A betegnek száját a nyakon át fölvtágták, az állkapocs csontját ketté fűrészték és a nyelvet többitől levágták. Két hóval az első operáció után a kötést levették a betegről és a színész ma már teljesen egészséges. Érdekes a dologban, hogy *Paradies* elég érthetően beszél nyelv nélkül is.

— **A macska halála.** A macska a jó háztartásban épp oly nélkülözhetetlen valami, akár a seprü vagy a cipőhúzó. Különösen vidéken nem lehet megenni nélküle. És mégis megtörtént Duna-Szerdahelyen, hogy egy *Lovász* nevű földbirtokos lelötte az ötödik szomszédja macskáját abban a hiszemben, hogy úgy sem fogja megtudni, ki a tettes. Azonban rosszul hitte, mert másnapra a derék háziasszony megtudta a dolgot. Megtudta és mérgeződött. Kezdetben napirendre akart térni a macska halála fölött, de aztán meggondolta az ügyet. Miért hallgasson, amikor az egerek elszaporodnak és zsirt, szalonát, ruhát rongálnak? Es elhatározta, hogy megfizet a kegyetlenségéért. Összehívott harmincz-negyven parasztyereket és így szólt hozzájuk:

— Gyerekek, akartok egeret fogni?

A fiuk nevettek.

— Hát a macska mire való?

A háziasszony azonban nem engedett:

— Minden egérért, amit élve hoztok, öt-öt krajczárt adok.

A gyerekek vállalkoztak. Nehány nap alatt pár száz egér volt együtt. Kit a szénaboglya tövében, kit a magtárban, kit a piczéban fogtak. Mikor a háziasszony azt hitte, hogy elég van együtt, kifizette a fiukat s az egereket egy nagy ládában elküldte a földbirtokos feleségének. A nagyságos asszony azt hitte, hogy a szabónője ruhát küld benne. Azért boldogan bontotta föl a ládát. Alig nyitotta ki a ládát, százával ugráltak ki belőle az egerek. Lovászné elájult. Mire magához tért, — az egerek elszéledtek a házban. A földbirtokosné megnézte a ládát s egy levelet talált benne:

Nagyságos Asszonyom!

Férje ura pusztá kedvtelésből lelőtte a macskámat s bőrét bizonyára megtartotta. Mivel most már a macska önöknél van, nehogy hiányos legyen a gyűjtemény, a hozzávaló egereket is elküldöm.

Tisztelettel stb.

A földbirtokosné, bár bosszankodott előbb, nevetésre fogta dolgot s nem mert szemrehányást tenni a szomszédasszonynak.

— **Elpusztított faluk.** Konstantinápolyból táviratozzák: A porta ismét jegyzéket intézett az orosz nagykövetséghez, amelyben azt mondja, hogy azokat a tárgyakat és állatokat, amelyeket a kurdok elraboltak az erzerumi főkonzulátus vezetőjétől, ismét előkerítették, a helyi hatóságokat pedig szigorúan utasították, hogy a bűnösöket tartóztassák le és büntessék meg. A diarbekini területben két kurd törzs között kemény konfliktus támadt, amelyből kifolyólag néhány muzulmán és keresztény falut elpusztították. A török csapatok azonban közbeléptek és helyreállították a rendet.

— **Paktum a halállal.** Nauszliczből jelentik a következő páratlanul álló csalást. Dittrich József vasuti fékezőt, ki 1876 óta lakik Nauszliczban, husz év előtt szerencsétlenség érte, mely alkalommal feje súlyosan megsérült. Éz óta Dittrich tetszhalottként feküdt lakásán. A leghíresebb orvosok vizsgálták meg a vasutat és mindannyian páratlan esetnek tartották, hogy oly hosszú ideje tetszhalott. A szomszédok azonban nem hitték el ezt a dolgot és figyelni kezdték Dittrichet. Es ekkor kitűnt, hogy a vasuti fékező csak tetteteli a tetszhalottságot. A rendőrség emberei le is leplezték a furfangos halottat, aki azért maradt meg halottnak, mivel 1080 márka évi fizetést és 120 márka kegydíjat húzott az igazgatóságtól ez idő alatt. Husz esztendeig csapta be Dittrich a társulatot. A rendőrség halállal paktáló munkást letartóztatta.

— **Pánik egy kolostorban.** Megemlékeztünk arról a borzalmas katasztrófáról, mely e hó 7-én történt a nikanderi kolostorban. Pétervárról újabbant jelentik, hogy a kolostorban ez alkalommal 1500 zarándokló volt. Előbbi években a zarándokok vagy a szabadban, vagy valamely vendéglőben töltötték éjt. Miután azonban ez évben a zarándokok szokatlan nagy számban jöttek el, hogy a szállót zsúfolásig megtöltötték. Ejjékor számos kiáltás ébresztette föl álmukból a zarándokokat.

— Tűz van, tűz van — kiáltottak fejüket veszítve az emberek. Mindenki menekülni akart. Es azokat a szerencsétleneket, akik a lépcsőházban aludtak az ész nélkül rohanók agyon taposták. A pánik óriási volt. Hiába igyekeztek meggyőzni a menekülőket, hogy a tűzilárma csak vak hir. Számosan lelétek itt halálukat.

— **Két gyermek halála.** Mint egy kassai távirat jelenti, Malcza községben ma nagy szerencsétlenség történt Salzman Adolfiné két gyermeke játék közben beleesett a meszes gödörbe s mindkettő ott lelta halálát. A gondatlan anya ellen a vizsgálatot megindították.

— **Az aradi kaszinó-egylet** igazgatósága ez uton közli tagjaival és az érdekeltekkel, hogy Seprényi Gábor volt kaszinói szolga az egylet kötelékéből eltávozott es így jövőben sem pénz-

átvételben, sem pedig egyéb rendelkezésekre jogosítva nincs.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Gyilkosság két narancs miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 16.

Bizonyára emlékezetében van még olvasóinknak Kotász Zsófi budapesti cselédleány borzalmas büntette, a ki megölte urnőjét, egy tehetetlen sánta, pupos öregasszonyt, a mint ő mondja, boszúból, mert rendszeren két narancsot adott neki vacsorára, de valósággal azért, hogy elrabolhassa csekélyke értékeit: az erszényéből egy árva ötforintost, a szekrényből egy kis aranyórát, brostüt és négy aranygyűrűt.

Benkner Lipótné született Braun Julia volt az áldozat, a ki évek óta elváltan élt az urától és abból tartotta fenn magát, hogy kosztosokat fogadott, urakat, meg leányokat is. A Váci-körut 35. számú házában volt négyszobás lakása. Az egyik szobában maga lakott, a többi albérletbe adta. Igen takarékosan kellett élnie, mert a szükség egyre ott leselkedett ajtaja mögött. Ezt a nyomorék asszonyt ölte meg Kotász Zsófia.

Hogy hogyan követte el tettét, azt megdöbbentő ridegséggel, a megbánás minden jele nélkül, mint valami önmagától érthető természetes dolgot adta elő a tárgyaláson, az esküdtbírák előtt, kiket borzalom töltött el annak hallatára, mint lopózott be este urnője szobájába, mint ragadta meg a nyakát, mint fojtotta el tulajdon öklével halálra szánt áldozata sikoltását, mint dulakodott vele, a mig végre befojtotta a lélekzetet.

Előadta, megmutatta, miként vetett a holttest nyakára hurkot, s hogy vonszolta a halottat a nyakára szorított zsinegnél fogva a harmadik szobába, a hol a zsinég végét az ajtó kilincsére erősítette, hogy ezt a látszatot keltse, mintha asszonya öngyilkossá lett volna. Azután pedig az egyik szobaurnak, Politzernak, a kivel a szegény asszonynak viszonya volt, egy czédulát írt asszonya nevében, a következő tartalommal:

Politzer, megbánod te ezt az életet, a mit a Hanazsival élsz. Meguntam én már az életemet, megölm-magam Isten veled. A Zsófit fizess ki, mert az egy szegény árva leány.

A levelet a Politzer asztalára tette, hogy azt a látszatot keltse, mintha az asszony szerelmi bánatban lett volna öngyilkossá.

Mindezeket megdöbbentő ridegséggel mondta el bírái előtt a leány, csak azt nem hitték el neki, hogy a két narancsos vacsora miatt követte el tettét. Egy huszéves legény volt a közel negyven éves leány szeretője, azt katonának vitték, valószínűleg őt akarta segíteni az elrabolt dolgokkal.

Braun Juliánál különben nem járta a legtisztább élet. A megélés gondja arra kényszerítette, hogy kéteshírű leányoknak is kiadja a szobát. Es így ez a környezet, amelyben Kotász Zsófi élt, nem volt alkalmas arra, hogy nemesebb érzéseket is plántáljon a lelkébe.

Es egyedül csak ezek a körülmények enyhítették némiképp az elvetemült teremtés bűnét. Az esküdtek is, úgy látszik, ennek a hatása alatt mondták csak szándékos emberölés és rablásban, nem pedig gyilkosságban bűnösnek a vádlottat, es e verdikt alapján a törvényszék Kotász Zsófiát tizenöt évi fegyházra ítélte. Enyhítő körülménynek vette, hogy tizenkét éves

kora óta szolgálósbarn, robotban tengette életét, s a fővárosnak oly köreibben élt, hol az erkölcsstelenség miazmaival van tele a levegő.

Ma foglalkozott ezzel az ügygyel a kir. kuria egyik büntető tanácsa, Kelemen Mór elnökölete alatt, a védő semmiségi panasza folytán. Az ügyet Janecskó bíró ismertette, s semmiségi panaszának indokolását Darvay Fülöp dr. védő személyesen adta elő. A kuria Katona Béla dr. koronaügyész-helyettes indítványa folytán a semmiségi panaszt elutasította.

NAPIREND.

Október 17. Szerda. Róm. kath. naptár: Hedvig. — Protestáns naptár: Hedvig. — Görög-keleti naptár (október 4.): Hierót. — A nap két 6 óra 7 perczkor, nyugszik 4 óra 51 perczkor. — A hold két délelőtt, nyugszik 2 óra 1 perczkor.

Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 761.6 milliméter, délután 2 órakor 761.3 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 8.1, délután 2 órakor C° + 11.9. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 4, délután 2 órakor E. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor többnyire borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 3 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet, hűvös, helyenként csapadék.

Október 17—18. Az Aradvidéki Tanító-egylet közgyűlése (Polgári fiúiskola nagyterem.)

Október 21. Az aradi korcsolyázó-egylet közgyűlése délelőtt 11 órakor. (Kaszinó.)

Október 26—28. Az aradi versenyegylet löversenyei.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, október 16.

A két napos eső nagy öröme szolgál gazdáinknak, kik most tovább folytathatják félbe maradó szántási és vetési munkájukat.

A mezei patkányok kiirtására azonban kevés volt az eső.

Elénk vételkedv uralkodott ma a hetivásáron, mely a véleményvétel folytán szilárd árat diktált a különben lanyha üzletmenetben.

Mintegy 3—4000 métermázsza buza és 1200 métermázsza tengeri változatlan árban kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.60—6.70.
Közép minőségű buza 6.40—6.50.
Tengeri 3.80.
Rozs névleges jegyzés 6.—
Arpa névleges jegyzés 5.50.
Zab névleges jegyzés 4.50.
Az irányzat lanyha.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 16.

Délitőzsde. A aukcinátal kielégítő, vételkedv gyöngye. Bányadt irányzat mellett 34,000 métermázsza került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gakanemiek bányadtak, kevés forgalommal. Malmok tartózkodóak, Inójárás száraz, hűvös.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.45—7.46
Buza 1901. áprilisra	7.89—7.90
Rozs októberre	7.08—7.09
Rozs 1901. áprilisra	7.36—7.37
Zab októberre	5.33—5.34
Zab 1901. áprilisra	5.58—5.59
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.05—5.06
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.45—7.46
Buza 1901. áprilisra	7.90—7.91
Rozs októberre	7.03—7.09
Rozs 1901. áprilisra	7.37—7.38
Zab októberre	5.34—5.36
Zab 1901. áprilisra	5.57—5.58
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.07—5.08
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

korona

Oszták hitelrészvény	644.50
Magyar hitelrészvény	644.50
Leszámitolóbank részvény	425.—
Rima-Murányi vasmű részvény	501.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	642.—
Közuti vasút	583.—
Városi villamos vasut részvény	280.—

S z e s z ű z i e t.

— Október 16. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{10}$, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárított moslék 12 korona 50 fillér mmászánsként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 96 — 98 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 97 — 98 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 98 — 99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban 95 — 96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 94 — 95 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 93 — 94 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára $4\frac{1}{2}\%$ vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslelészám. Október 13-án volt készlet 37110 darab, október 14-én főhajtattott 688 darab, október 14-én elszállítottott 742 darab, október 15-én maradt készletben 37054 darab. Uzlét: Változatlan.

REGENY-CSARNOK.**A kétlelkű ember.**

— Regény. —

Írta: **Groller Balduin.**

Az Aradi Közlönynek fordította:

Radó Izsó.

(3)

(Folytatás.)

— Igényei valóban szerények Scarpi ur. Látja én már többet követelek a sorstól. Különben, azt hiszem, mindkettőnkre nézve szerencse, hogy nincs kilátásunk arra, hogy itt megkövüljék. Önre nézve e boldogság nem volna elég rövid. A mi pedig engem illet pedig, tisztelet és becsülés hivatásomnak mely a szobor képeinek emelését célozza, ámde nagyon kényelmetlen volna a helyzet.

— Igaza van, én szerény vagyok igényeimben. Eppen azért nem fogja szerénytelenségnek tartani, ha, miután engem már ösmer, — azon kéréssemnek adok kifejezést, hogy árulja el...

— Nincs abban szerénytelenség Scarpi ur — felelé a hölgy vidáman, — de ez a titokzatos helyzet olyannyira kedvemre van, hogy kérem kell: ne haragudják, ha arra kényszerítem, hogy arról lemondjon.

— Nem ismerem indító okait, de —

— De előre is helytelenitem azokat.

— Pardon, helyeslem és alávetem magam parancsainak.

— Az okokat kérde? Magam sem vagyok még tisztában velük, Scarpi ur, de az a gondolat, hogy egy művészlelek foglalkozni fog velem eléggé csábító.

— Ezt az a művészlelek anélkül is megtette volna.

— De még is egészen más az, ha rejtély és titok van benne. Szinte hallom mikor lázálmaiban, eped: A szobornak az a szép "mellék alakja". Avagy nem mondotta az előbb, hogy szép mellékalkak vagyok?

— Hogy mondottam-e, azt nem tudom, de hogy gondoltam — arra esküdhetem.

— Tehát: vajjon ki is lehetett az a szép mellékalkak? Lássá ez az én idillelem Scarpi ur. En meg örvendhetek azon a gondolaton, hogy egy művészlelek azon töri most nagybölcsen a fejét, hogy ki vagyok én. És miután a gondolat szabad, úgy fűzhetem azt tovább: Talán ábrándozik is rólam, talán eped is utánam és e mellett nem tudja, hogy ki vagyok. hogy

hivnak. Eppen azért, nevezzen engem csak egy szerűen X. kisasszonynak.

— X. kisasszony, kegyed valóságos próféta-lélek. Ön helyesen sejtett mindent, különösen akkor, mikor az ábrándozásról és epedésről szólt.

— Látja Scarpi ur, hogy igazam van? Hát nem jobb így, mondja? Ha ön azt tudja, hogy én a becsületes Nagy Ferkó harisnyakötőnek vagyok a leánya, mi érdekes van abban? Mig így, az ön számára a fellegek közt trónolok, megközelíthetetlenül, megnevezhetetlenül és elérhetetlenül. Ily kitűnően már, rég nem mulattam mint most.

— Te szép, te kedves, te édes angyal!

— Ohó, Scarpi ur! Tegeznie csak jövődéli álmaiban szabad majd, de jelenlétemben —

— Mondja: üdvözítő jelenlétemben.

— Kérem, udvariasabb is lehetne és úgy mondhatná: boldogító jelenlétemben.

— Bocsásson meg X. kisasszony, csak véletlenül csuszott ki számból e szó.

— Osmerjük ezeket a véletleneket. Itt X. kisasszony vagyok és minden egyéb jelzöt határozottan kikérek.

— Ne haragudják kedves X. kisasszony.

— Így már más, így megkegyelmezek.

Ah, mily boldogító érzés az, ha az ember kegyes ideál lehet, ugy-e bár — hisz önnek, mint művésznek tudnia kell ezt: az ideál az a szép, hogy elérhetetlen,

— Igen — mindenesetre — azaz, hogy — igen...

— Nos látja, maga is helyesli. Tehát ismét igazam volt.

— Kedves X. kisasszony!

— Parancsoljon.

— Az előbb nagyon neveltem voltam.

— Azt az ügyet elintéztük. Különben: vannak *neveltelenségek*, melyeket a hölgyek nagyon könnyen megbocsátanak titokban.

— Neveltem voltam, de igaztalan nem Es kegyed mégis oly kemény kifejezéssel illett.

— Igaza van, de nem önre vonatkozott. Csak általános igazságot akartam fölemlíteni.

— Ha megengedi, nekem is volna ily bölcs mondásom.

— Halljuk!

— Mi éppen most a természetnek pompás csattanójában gyönyörködtünk...

— Igaz.

— Ezzel kapcsolatosan azt óhajtanám megjegyezni, hogy egy fiatal leány szépségének virágában szintén ilyen pompás csattanónak tekinthető.

— Ez az a bölcs mondás?

— Igen.

— Hát tudj' Isten ugy, ugy.

— Ne nyilatkozzék oly megvetően, ha szabad kérem. Ezt véletlenül nagyobb ember mondotta, mint én: Schopenhauer.

— Oh, az a Schopenhauer! De a csattanos hatás kis ideig tart ám.

— Ő is azt bizonyítja.

— De ez nagyon szomorú ám. Ki tudja vajjon jövőre, ha itt találkozunk nem fog-e ön csalódást érezni. Rövid ideig tündöklök, ragyogunk és aztán vége e fénynek, pompának. Ez szomorú filozofia. De én el fogok jönni Scarpi ur jövőre és későbbi években is. Most azonban mennem kell.

— Es e szavakkal odanyújtá kicsiny kezét Scarpinak.

— Köszönöm fölvilágosítását Scarpi ur, kedvesen fogok visszaemlékezni e jelenetre.

— X. kisasszony, megengedi, hogy a magaslatig elkísérjem?

— Nagyon kérem, ne tegye ezt Scarpi ur.

— Parancsának alávetem magam kisasszony. Engedje meg, hogy a bucsu percében még valamit elmondhassak. Kegyed azt állította, hogy ön a szerencse gyermeke, mert akkor jött, ide, e helyre, mikor oly szép látványban gyönyörködhetett. Nekem kisasszony, több a szerencsém, mert én két csodában gyönyörködhettem.

Scarpi mélyen meghajolt, a kisasszony gyöngéden biczentet fejével és mindketten, egymással ellenkező irányban távoztak az emlék kötől.

(Folytatása következik.)

Vasúti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este —	Gyorsvonat délelőtt 8.23
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.08	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesreg szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

IDEGENEK ARADON.

— Október 16. —

Fehér Kereszt szálloda. Berger Vilmos utazó Budapest. — Kalmár Sándor utazó Budapest. — Serbán Demeter utazó Bécs. — Pollák József utazó Budapest. — Schwarz Mór utazó Bécs. — Keszler Hugó utazó Bécs. — Heller József utazó Bécs. — Vollák Béla utazó Budapest. — Fischer Béla utazó Budapest. — Weisz Alfréd utazó Budapest. — Könyg Lipót utazó Budapest. — Dévai Dezső utazó Budapest. — Kemény Sándor utazó Budapest. — Polgár Dávid utazó Budapest. — Fischer Adolf utazó Szabadka. — Braun Henrik utazó Bécs. — Volf Zsigmond utazó Budapest. — Rosenbaum Márk utazó Budapest. — Honenschok Márton utazó Drezda. — Dreyer József kereskedő Budapest.

Nádor szálloda. Ravasz József utazó Budapest. — Dr. Kerényi Béla ügyvéd Arad. — Frlsz Vilmos vendéglős Kassa. — Frid Ferencz kereskedő Szatmár. — Nagy Ferencz utazó Budapest. — Király János szabó Makó. — Papp Imre vendéglős Makó. — Joanovics Gábor utazó Bécs. — Kende László lökereskedő Budapest. — Rusz János utazó Bécs. — Ebenfa Márton főpinczér Kassa.

Városi színház.

Bérlet 19. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1900. évi október hó 17-én

Az álarczos bál.

Opera 5 felvonásban. Olaszról fordította: Böhm Gusztáv. Zenéjét szerzette: Verdi József.

SZEMÉLYEK:

Rikhard gróf E.-Szabó J.	Sámuel Erczkövy K.
René Odry Lehel.	Tom Nemes S.
Amália, neje Körösi Gizl.	Sylvano Pálóczi Pál.
Ulrika, jósnő Parlagi K.	Főbíró Hegyessi Gy.
Oszkár, apród Rédey Szidi.	Szolga Boda F.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.***Értesítés.**

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a „Victoria“ takarékos és hitelintézetnél ügyészi hivatalomról történt lemondásom folytán

ügyvédi irodámat

Aradon, Salacz-utcza 1-ső számú házban megnyitottam.

Kiváló tisztelettel

Lazar György.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság, az általa alapított Boros Beni-féle ösztöndíjra a következő feltételek mellett pályázatot nyit:

1. Az ösztöndíjra pályázhatnak azon ifjak, a kik a középiskolai tanulmányok sikeres befejezése után a technikai pályára készülnek és a műegyetem rendes hallgatói. Elsősorban néhai Boros Beni egyenes, törvényes leszármazói, másodsorban néhai Boros Beni testvéreinek gyermekei és ezek törvényes leszármazói, harmadsorban az aradi és csanádi egyesült vasutak hivatalnokainak fiai, negyedsorban arad-, vagy csanádvarmegyei és aradvárosi illetőségű ifjak.

2. Az ösztöndíj évi 800, azaz: Nyolczszáz korona, mely összeg utólagos félévi részletekben és pedig minden év január 15-én és július 15-én fog az ösztöndíjt élvezőnek kifizettetni.

3. Az ösztöndíj egy ifjunak, ez alkalommal az 1900., 1901. és 1901/1902. iskolai évre vagyis két évre adatik. Az ösztöndíj élvező tartozik félévenként a vasutigazgatóságának igazolni, hogy a műegyetem rendes hallgatójaként be van írva és az ott töltött időre előirt colloquiumokat, illetve vizsgákat letette, mit ha egyszeri felhívás daczára teljesíteni elmulasztaná és ezen mulasztásának méltánylást érdemlő okát nem igazolná, — az ösztöndíj tőle megvonható.

4. Az ösztöndíj adományozása és odaitélése az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatóságának lévén fentartva, felhivatnak az ösztöndíjra pályázó ifjak, hogy az ösztöndíjérti bélyeggel ellátott folyamodásukat 1-ső és esetleg a 3-ik pontban felsorolt igazolványokkal felszerelve **1900. év november hó 10-ig** alulirt igazgatósághoz benyujtsák. 2943

Arad, 1900. október hó 15.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság:

Nachtnébel.

Vásárhelyi.

Magyar kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Miskolcz.

25764—900. száma.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége a vonalai részére 1901. és esetleg a következő 1902. és 1903. években szükséges pályafentartási faanyag szállítására ezennel pályázatot hirdet.

Az 1901. évben körül-belül az alább kitüntetett mennyiségek fognak szükségeltetni:

20 m³ erdei fenyő deszka, 148 m³ jegenye fenyő deszka, 35 m³ lucz-fenyő deszka, 5 m³ tölgyfa fenyő deszka, 23 m³ szélmentszetlen jegenye fenyő deszka, 5 m³ vágott lucz-fenyőfa, 534 m³ faragott puhafa hidak fentartására, 256 m³ faragott tölgyfa hidak fentartására, 802 m³ faragott puhafa különféle pályafentartási czélokra, 178 m³ faragott tölgyfa különféle pályafentartási czélokra, 3000 drb. kerítés süritési lécz tölgyfából, 1400 m/m hosszú, 50 m/m átm., 12000 drb. kerítés süritési lécz puhafából 1400 m/m hosszú, 50 m/m átm., 7250 drb. vágott lécz tölgyfából, 6520 drb. vágott lécz puhafából, 50 drb. kerítési oszlop tölgyfából, 2500 m/m hosszú, 180 m/m átm., 2200 drb. kerítési oszlop puhafából, 2500 m/m hosszú, 180 m/m átm., 32 m³ erdei fenyő palló, 215 m³ jegenye fenyő palló, 17 m³ lucz-fenyő palló, 9 m³ szélmentszetlen jegenye fenyő palló, 50 m³ tölgyfa palló, 6 m³ tölgyfa padolat, 7 m³ vörös fenyő palló, 16000 drb. kerítési rud puhafából különféle mé-

retű, 750 drb. kerítési rud tölgyfából különféle méretű, 130 m³ tölgy-szálfá, 50 m³ puhaszálfá, 335000 drb. fedőszindely, 47 c/m hosszú.

Az 1901. és esetleg 1902. és 1903. évre szükséges faneműek ugyanazon év április hó közepéig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az 1901. évre történő megrendelés alkalmával a tájékozási szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fából 40%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen, ugyanazon azon jogot, hogy a szállítási év folyamán 40%-al erejéig pótmegrendelést tehessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb **1900. évi október hó 31-én déli 12 óráig** nyújtandók be az üzletvezetőség I. osztályánál.

A bántapénz pedig október hó 30-án déli 12 óráig teendő le az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati feltételek és méretjegyzékek minden üzletvezetőség-nél és kereskedelmi iparkamaránál megtekinthetők és a miskolczi üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg posta útján megküldetnek.

A szállítási feltételek úgy, mint az általános szállítási feltételek és a pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek megtekinthetők minden üzletvezetőség-nél és készpénzfizetés mellett megszerezhetők igazgatóságunk nyomtatványtárából. (Andrássy-ut 73/75. szám.)

Miskolcz, 1900. október hó 1-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnomás nem díjazatik.

Városi és megyei telefon szám: 394.

Városi és megyei telefon szám: 394.

Az Arad szab. kir. város védnöksége alatt álló

Schreyer ZENE-CONSERVATORIUMBAN

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások minden napon d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig tartanak.

Az intézet nagyszabású szervezete, a tanári kar magas és sokoldalú képzettsége, valamint a legalaposabb és legczélszerűbbnek bizonyult tanrendszer a Schreyer zene-conservatoriumnak az országos magy. kir. Zeneakadémia után az első helyet biztosítja.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordonka-czimbalom, orgona, minden fuvóhangszer és magánének. Mint mellék-tárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, zeneszerzés, zenetörténet, aesthetika, magyar irodalom, karének, zongora-összjáték, kamara zene, zenekar iskola és zene-módszertan, ugyanazon tanterv szerint, mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

Schreyer Harry, zongora kiképzés, ének és módszertan.
Unger Mór, hegedű, közép- és kiképző osztályok, karének, zenekariskola.
Sperber Frigyes, hegedű, mélyhegedű, kam.-zene.
Mütter Müller József, gordonka, zongora és kamarazene.

Odry Lehel, ének, hangképzés.
Békéssy Ferencz, ének, elméleti tantárgyak.
Schreyer Jakob } zongora és zong. összjáték.
Szilágyi Gyula }
Uresch B., fuvóhangszerek.
Siebert Hermina, ének, hangképzés.

Mütter Müllerné Lengyel Erzsébet } zongora.
Klein Sándorné }
Bayer-Bettelheim Ida, felügyelő }
Kiss Károly, czimbalom.
Hegyessy Gizella, segéd-tanító.

Tandij egy évre az alsó osztályban **50 frt**, a felső osztályokban **60 frt**, fuvóhangszerekre **10 frt**, a mely összeg mindenkori előrefizetendő, kívánatra fél, negyedévi, sőt havi részletekben is.

Beiratások d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig a Schreyer zene-conservatoriumban (Szabadság-tér 21. sz. a. Lengyel-féle ház) történnek. — Beiratási díj 5 frt.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben, hogy a múlt évi, mint az újonnan jelentkező növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jelentkezzenek.

Az igazgatóság:

Schreyer Harry. Unger Mór. Mütter Müller József. Sperber Frigyes.

2379

Karlsbadi női glace kesztyűk
 pára 90 kr.

Fegyházban kötött
 gyermek, női és férfi
 harisnyák egyedüli
 raktára.

Mosó búrsonyok a legújabb szí-
nekben érkeztek.

Flanel ingblousok
 és övek nagy vá-
 lasztékban.

ALAPITTATOTT 1840.

Legújabb
 diszkülönleges-
 ségek.

Ujdonságok!!

Selyem, szövet, barchetokban, dús választék csipke és szövet függönyökben. Futó és salon szőnyegek, paplan és matraczok a legjobb minőség. Kész női és férfi fehérneműek. Valódi szepességi asztalneműek.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

ARAD, SZABADSÁG-TÉR és FORRAY-UTCZA SAROK.

Selyem és flanel
 jouponok a legjobb
 minőségben.

ALAPITTATOTT 1840.

Legújabb
 női és férfi
 nyakkendők.

A legjobb **„SMYRNA“** szőnyegek legfinomabb gyapju anyagból „Koni ipar“ **Torontáli szőnyeggyár.** Arad és vidékén csak nálunk szerezhető be gyári áron.

Udvari lakás

két szoba és konyha
kiadó
 Bing Edénél,

József főherceg-ut 5. sz.

Magy. kir. államv. igazgatóság.
 143397—40266 F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők, és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen állomáson f. é. október hó 17-én d. e. 9 órakor.

Szeged állomáson f. é. október hó 23-án d. e. 9 órakor.

Arad állomáson f. é. október hó 30-án d. e. 9 órakor.

Budapest, 1900. évi október havában.

Az igazgatóság.

Ritka alkalmi vétel.

Egy teljesen berendezett

utczai lakás,

mely áll:

szalon, ebédlő, hálószobából és konyhából, elutazás miatt

jutányos áron eladó.

Ugyszintén a lakás is átadó.

A berendezés esetleg darabonként is eladó.

Templom-utca 10., I. em. 16. sz. ajtó.

Aki

olcsón akar vásárolni

pontos órát,

aranyneműt

és mindenféle

ékszertárgyakat,

az menjen

Deutsch Izidorhoz

órák, ékszerész Templom-u., Minorita-palota.

Ugyanott tört aranyak, ékszertárgyak és zálogcédulák megvétetnek.

572/2—1900. P.v.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy néh. Wimmer Erzsébet aradi volt lakosnő hagyatékában leltározott különféle ingóságok az aradi kir. tekintetes járás-, mint hagyatéki bíróságnak f. évi 572/2. számú végzése nyomán f. évi október hó 20-ik napjának d. e. 9 órakor kezdődő önkéntes nyilvános árverésen Arad belváros Templom-utca 7. sz. a. házában, földszint, jobbra lévő lakásban, — azonnali készpénzfizetés mellett el- és átadatnak.

Kelt Aradon, 1900. évi okt. hó 13-án.

Simon Gábor,

leltározó, árveszéki jzö, mint kiküldött.

2909

Szép fekete haja lehet

Ha egy kísérletet tesz
 Hajós Árpád gyógytárában

MELANOGENT hogy ha vesz.

Egy kísérlet elegendő

S egy forint csak az ára,

Gyönyörű szép fekete lesz,

Büszke lesz a hajára.

Vagy ha aranszőke hajra

Könnyen akar szert tenni,

Hajós-féle patikában

GOLD-ELSET kell csak venni.

Biztos hatás, olcsó ára,

Kerül csak: **két koronába.**

Kapható egyedül csakis:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyssertárában

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22-IK SZÁM,

a megyeházzal szemben.